

Eros & Journal

Gilbert Adair

VISĂTORII

Gilbert Adair

Visătorii

EDITORI

Silviu Dragomir

Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial

Magdalena Mărculescu

Coperta

Faber Studio (Silvia Olteanu și Dinu Dumbrăvician)

Dtp

Cristian Claudiu Coban

Corectură

Sînziana Doman

Această ediție a fost tradusă după Gilbert Adair, *The Dreamers*, Faber and Faber,
London, 2004

© Gilbert Adair, 2004

© Gulliver, Getty Images, pentru foto copertă

© Editura Trei, 2007 — pentru prezenta ediție în limba română

C.P. 27-0490, București

Tel./Fax: +40 21 300 60 90

e-mail: office@edituratrei.ro

www.edituratrei.ro

ISBN 978-973-707-457-7

Lectura digitală protejează mediul
Versiune electronică realizată de Elefant.ro

Cuprins

CARTEA BATE FILMUL?
VISĂTORII
POSTFAȚĂ

CARTEA BATE FILMUL?

Nu știi cine a spus că, dacă o poveste are loc la Paris, atunci, sigur, e și sex în ea. Nu a spus-o el, dar Bernardo Bertolucci, regizorul care a făcut, între altele, și *Ultimul tango la Paris*, ar putea oricând susține această afirmație, mai ales că el este și autorul filmului *Visătorii* (2003), care — chiar dacă nu face paradă de sex onctuos (vă mai amintiți scena cu untul?) — nu face deloc abstracție de erotism. Evident, dacă e Bertolucci și dacă e Paris, acesta nu poate fi convențional. Există chiar câteva close up-uri pe penisul unuia dintre protagoniști, motiv, de altfel, pentru care Jake Gyllenhaal, viitorul star din *Brokeback Mountain* (unde nu s-a sfiit să dea viață unei pasiuni homosexuale explicite), a refuzat rolul Matthew. (Rolul a fost refuzat și de Leonardo di Caprio, dar nu din exces de pudoare, ci pentru că actorul era ocupat până peste cap cu filmările la *Aviatorul*.) Și, pentru ca încărcătura de senzualitate explicită sau implicită să fie și mai mare, să precizez și că rolul titular feminin, Isabelle, din filmul lui Bertolucci a fost jucat de viitoarea fată Bond, Eva Green...

Totuși, veți spune, aceasta vrea să fie prefața unui roman! De ce, atunci, atâtea detalii legate de film și de filme? O, nu, nu e vorba de un irepresibil puseu de cinefilie, ci de însăși geneza acestei cărți. Înainte de a fi *The Dreamers*, a fost romanul *The Holy Innocents*, al aceluiași Gilbert Adair, ziarist londonez născut în 1944 la Edinburgh, dar care, între fatidicul an 1968 și 1980, a trăit la Paris, acel Paris al pasiunii devastatoare pentru cinematografie și al gustului juvenil pentru baricade despre care este vorba în cele două variante ale cărții. O carte care a fost remarcată de producătorii de film încă din varianta sa inițială, dar a cărei ecranizare a fost respinsă în mod repetat de către autor. Numai că nu-l putea refuza și pe Bertolucci, așa că Adair a acceptat în cele din urmă, ba chiar a devenit scenaristul filmului *The Dreamers/I Sognatori*.

Succesul ulterior al filmului l-a făcut pe Adair să fie nemulțumit de prima variantă a cărții și a rescris romanul, schimbându-i și titlul, devenit același cu al peliculei. Numai că, precizează autorul, nu e vorba despre o simplă convertire a scenariului într-un roman (o așa-numită „novelizare”), ci de o operă care se vrea de sine stătătoare, având propria autonomie estetică. „Filmul și cartea or fi ele gemeni”, zice el, „însă, ca și gemenii ficționali, Théo și Isabelle, nu sunt niște gemeni identici”. Lucrurile sunt perceptibile la nuanță (griul din carte și griul din film nu seamănă, așa că mai bine sunt convertite în culori diferite — zice Adair), așa cum sunt vizibile în elemente structurale: finalurile sunt exact pe dos.

În acest punct, cred eu, cartea bate filmul, în ciuda distribuției, a regizorului și a succesului de casă. O spune asta un fan al lui Bertolucci și unul care nu e teribil de impresionat de performanțele scriitoricești ale lui Adair. Însă posibilul avatar al personajelor lui Fournier (Meaulnes) sau Salinger (Holden Caulfield) are, parcă, mai multă consistență în roman, unde „cărarea pierdută” e o himeră nenumită, decât în film, unde Matthew rămâne cam prea explicit „de veghe-n lanul de asfalt”, cantonat în dramatismul unei gherile urbane pe care nu o înțelege și nici nu vrea să o înțeleagă. Ceea ce în carte pare a fi element de substanță, în film, cu tot respectul pentru cel care a convins-o pe Maria Schneider să accepte lubrifierea neconvențională a lui Marlon Brando, este, mai degrabă, element de compoziție. (Într-un fel, era și firesc să fie așa, filmul — ca artă a vizualului — punând un accent aparte pe peisajul interior și exterior, pe starea de spirit exprimată și altfel decât prin sugestie, printr-o plastică a „senzaționalului” — în sens etimologic.)

Lucrurile nu sunt deloc simple, fiindcă Gilbert Adair nu le lasă să fie simple, suprapunând temei erotismului, declinat *à trois* pe fundalul evenimentelor anului 1968, tema cinematografului ca oglindă complementară și, adesea, inversată a lumii. Théo și Isabelle sunt

acei „eroi fără cauză” care atrag în jocul lor, menit să identifice un scop feluritelor lor revolte (împotriva familiei, a moralei, a societății ș.am.d.), un novice venit, la propriu, din altă lume. Rolul lui Matthew este acela de cobai, de subiect al unui test pervers (în măsura în care perversiunea nu este o morală inversată, ci o *altfel* de morală). Sublimul cauzei gemenilor nu stă în presupusele ei finalități (în orice caz, nu în declinarea unei povești de cuplu!), ci în permanenta tentativă de aproximare a ei. Gemenii nu doar *se caută* amniotic, în încercarea de regăsire simbolică a unei placente comune, din care se nutresc elanurile extrauterine ulterioare. Ei *caută* ceva și nu știu ce. Atunci, verifică ipotezele posibile cu ajutorul noului lor prieten, sedus de ineditul situației, al menajului la o adică destul de excitant din casa gemenilor.

Convenția de la care se pleacă este, așa cum spuneam, cea a pasiunii comune pentru cinematograf. Matthew studiază arta la Paris, în timp ce Théo și Isabelle sunt obsedați de film, petrecându-și timpul liber la cinematecă. Dar cinemateca va fi închisă din ordinul lui André Malraux, ministrul francez al culturii, nemulțumit de orientarea estetică a directorului cinematecii, miticul Langlois. Cei trei se întâlnesc, în plină confuzie (metonimie a confuziei generale care cuprinsese Franța), pe treptele cinematecii. Lipsiți arbitrar de obiectul pasiunii reciproc împărtășite, cuplul gemeni — Matthew caută un succedaneu. Acceptând invitația în casa lui Théo și Isabelle, junele american inocent (loc comun: „un american la Paris”) realizează că nu-i este greu să accepte și relația lor incestuoasă, în care se implică, la rândul-i. Tipic pentru un american, el este sedus nu neapărat de sex appeal-ul tulburător al Isabellei, ci de provocarea de a construi o nouă lume alături de aceasta și de fratele ei. Exact ca într-un film! (Aici, filmul bate cartea, totuși?) Pentru a face lucrurile și mai clare, cei trei (de fapt, cuplul gemeni — Matthew, care prinsese consistență pe toate planurile) se cufundă în convenția filmică, practicând o serie de jocuri inițiatice legate de film în sine. Lumea așa zicând reală este înlocuită de perspectiva ei cinematografică, „sfinții inocenți” rupând treptat toate legăturile ombilicale cu societatea.

Numai că societatea nu acceptă această falie brutală care se cascadează între ea și fiii ei rătăcitori, atrăgându-i înapoi în propria ei groapă de potențial. Aceștia ajung din nou pe stradă, angrenați în iureșul anului 1968, al revoltelor studențești, fiind obligați să trăiască de cealaltă parte a baricadei, unde ritmul e altul, mult mai precipitat. Nesincronizarea ritmurilor duce, evident, la o turnură tragică, aproape deloc mediată, a evenimentelor. Cineva trebuie să acționeze ca un simulacru de Don Quijote și să se sacrifice cathartic. Va fi Matthew, vor fi gemenii?

Poate că, de fapt, asta nici nu prea mai are importanță. Cuplul atipic creat, o dată confruntat cu o altă convenție, cea a „realității” de uz general, nu poate rezista, iar finalul relației va fi abrupt, separând chirurgical lumea trăită de iluziile ei și lumea murită de patimile ei. Vorba lui Charles Trenet, invocat pe ultima pagină a cărții: *Et... que reste-t il de nos amours?*

DAN-SILVIU BOERESCU

Pentru Michael, Eva și Louis — Orice alți actori ar fi fost numai niște impostori

VISĂTORII

Cinemateca Franceză se află în al șaisprezecelea arondisment al Parisului, între esplanada Trocadero și bulevardul Albert-de-Mun. Grandoarea musoliniană a Palatului Chaillot în care se găsește aceasta îl impresionează pe cinefil în asemenea măsură, încât el jubilează la gândul că trăiește într-o țară în care o artă prea puțin respectată în alte părți se află aici la mare preț. La fel de repede însă îl apucă și dezamăgirea când, la o privire mai atentă, descoperă că, propriu-zis, Cinemateca nu ocupă mai mult de o mică aripă a întregului edificiu, în care dai, pe furiș aproape, printr-o intrare ferită de la subsol.

La această intrare se ajunge fie dinspre esplanadă, un încântător platou plin de chitariști, îndrăgostiți, rolleri, vânzători africani de suveniruri și fete în rochii de tartan însoțite de bonele lor englezoaice sau portugheze, fie urmând drumul șerpuit al unei grădini care, curgând paralel cu bulevardul Albert-de-Mun, permite privirii să se strecoare printre tufele luminate și să întrevadă vârful Turnului Eiffel. Oricum ai ajunge, sfârșești prin a coborî câțiva pași până la foaietul Cinematecii, a cărui austeritate impresionantă e întreținută de aglomerarea cinescoapelor, proiectoarelor, camerelor obscure, lanternelor magice și a altor relicve primitive și înduioșătoare datând din preistoria cinematografului.

Se întâmplă uneori ca grădina să fie invadată de cinefili de trei ori pe seară, la șase jumătate, apoi la opt și jumătate și la zece și jumătate.

Fanaticii însă, așa-numiții *șoareci de Cinematecă*, cei care soseau pentru reprezentarea de la ora șase jumătate și rareori plecau înainte de miezul nopții, preferau să se țină departe de spectatorii mai puțin maniaci, pentru care Chaillot nu însemna altceva decât o noapte de distracție fără mari cheltuieli. Și asta pentru că cinefilia, așa cum se practica acolo, în primele rânduri ale sălii, constituia o societate secretă, masonică, o adevărată cabală. Acel prim rând aparținea în exclusivitate *șoarecilor*, ale căror nume ar fi trebuit menționate pe locurile lor, ca și cele ale regizorilor, inscripționate pe pânza scaunelor pliante, un *Mr Ford* sau *Mr Capra* ușor acoperit de umărul și antebrațul subsemnatului, cum își întoarce către fotograf chipul bronzat, luminat de o privire zâmbitoare.

Ce erau acești *șoareci*, acești fanatici locuitori ai nopții, dacă nu niște lilieci vampiri învăluți în mantia propriilor umbre?

Dacă alegeau să stea atât de aproape de ecran, era pentru că nu suportau să nu fie ei *cei dintâi* la care ajungeau imaginile filmului, înainte ca acestea să depășească obstacolul fiecărui rând și să treacă rând cu rând, din ochi în ochi, din spectator în spectator, până când sfârșeau secătuite, uzate, reduse până la mărimea unui timbru poștal și ignorate de îndrăgostiții îmbrățișați a căror identitate se pierdea în întunericul ultimului rând, și se întorceau ușurate la propria sursă, cabina proiecționistului.

În plus, pentru ei ecranul chiar funcționa ca un paravan. Îi ascundea de ochiul lumii.

— L-ai văzut pe rege?

Primăvara, cu mănunchiurile sale de violete și brândușe răsărind de niciunde ca florile de hârtie ale unui scamator, sosise în seara aceea în grădinile Cinematecii.

Era șase și douăzeci. Trei adolescenți ieșiseră de la metrou și se îndreptau spre Piața Trocadero, ca s-o apuce pe drumul paralel cu bulevardul Albert-de-Mun. Întrebarea fusese pusă de cel mai înalt dintre cei trei. Era musculos și zvelt, dar mergea îndoit de spate, într-un mod deloc potrivit cu fizicul său. Îți puteai imagina cu ușurință, pe sub talmeș-balmeșul de haine care-l acoperea, delicatețea gleznelor și linia fină, ascuțită, a omoplaților. Cât despre hainele pe care le purta — geaca din petice de catifea cord, blugii ale căror cute se neantizau în spațiul inform de sub genunchi, sandalele de piele —, le purta cu geniul atribuit undeva de Stendhal unei

doamne care coboară dintr-o trăsură. Numele lui era Théo. Avea șaptesprezece ani.

Sora lui, Isabelle, era mai mică doar cu o oră și jumătate. Purta o pălărie cloș și o blănă albă și moale în jurul gâtului, pe care la fiecare cinci minute și-o arunca peste umăr, cu neglijența unui boxer profesionist care își primește prosopul.

Dar era departe de domnișoricile cu nimic în cap care purtau astfel de accesorii pentru că erau la modă, la fel de departe cum sunt doi atleți care aleargă la un moment dat umăr la umăr, unul ajungând să-l lase pe celălalt cu mult în urmă. Încă din copilărie nu mai purtase ceva nou. Mai precis, nu trecuse niciodată de faza în care se înveșmânta, cu infatuare copilărească, în rochiile bunicii. Mai mult, făcând din ele o pasiune, și le însușise.

Domnișoricile fără nimic în cap se holbau la ea, întrebându-se cum îi reușea. Secretul era: *nu folosea niciodată oglinda*. Isabelle obișnuia să spună cu emfază: „E ceva vulgar să te privești în oglindă. Oglinzile sunt făcute să-i vezi pe alții în ele”.

Théo nu-i adresase întrebarea surorii sale, ci tânărului care mergea alături de ea. Deși Matthew era cel mai în vârstă dintre ei, având optsprezece ani, părea cel mai tânăr. Era de o fragilitate izbitoare și nu se bărbierise niciodată în viața lui. În blugii lui albaștri scrobiți, cu puloverul strâmt, mulat, și adidașii albi, părea că merge pe vârfuri, fără să atingă pământul. Avea unghiile roase până în carne și ticul de a-și atinge ușor vârful nasului cu indexul îndoit.

A fost odată un faun care a ajuns la o apă, dar nu reușea să bea, pentru că tot întorcea capul să se asigure că din împrejurimi nu îl pândeau nici o prezență ostilă. În cele din urmă, a murit de sete. Matthew putea să fie faunul din poveste. Chiar și în repaus, ochii lui priveau circumspecți în toate părțile.

Matthew era un american din San Diego, de origine italiană. Nu mai plecase niciodată de acasă până atunci. La Paris, unde studia franceza, se simțea la fel de stingher ca un extraterestru proaspăt sosit de pe altă planetă. Considera prietenia cu Théo și Isabelle, care se definitivase în umbra albă a ecranului de la Cinematecă, un privilegiu de care nu era demn și trăia cu spaima că prietenii săi vor ajunge în cele din urmă ei înșiși la această concluzie.

Se mai temea și că nu citise cum trebuie printre rânduri termenii relației dintre ei. Uitase că adevărata prietenie este un contract care nu trebuie citit printre rânduri.

Singuraticii nu se gândesc decât la prietenie, la fel cum frustrații nu au în minte altceva decât plăcerea. Dacă îngerul păzitor al lui Matthew i-ar fi îndeplinit orice dorință, acesta ar fi cerut o mașină, una care nu s-a inventat încă și care i-ar fi permis proprietarului să afle unde se găsea la momentul respectiv fiecare dintre prietenii săi, ce făceau și cu cine. Aparținea speciei celor care bântuiau pe sub balconul persoanei iubite până târziu în noapte, încercând să identifice umbrele care mișunau dincolo de storurile venețiene.

În San Diego, înainte de a ajunge la Paris, cel mai bun prieten al său fusese un fotbalist, un tânăr arătos, ale cărui trăsături perfecte erau stricate numai de un nas strâmb. Acesta îl invitase să-și petreacă noaptea în casa părinților săi. Camera lui era într-o stare jalnică. Patul era plin de tricouri murdare și chiloți. Un poster cu Bob Dylan și un steag al liceului erau prinse pe perete. Într-un colț al camerei se aflau, puse grămadă, niște jocuri de strategie. Din ultimul sertar al unei comode, acesta luase un plic îngălbenit al cărui conținut îl vărsase pe covor — fotografiile lucioase decupate din reviste de modă și sport, înfățișând bărbați tineri, majoritatea așezați în profil, mai mult sau mai puțin dezbrăcați. Matthew, încurcat, crezuse că prietenul său îi făcea o confesiune și că se aștepta la același lucru de la el. Așa că acceptase despre el ceva ce nu realizase niciodată până atunci: că și el era tulburat de frumusețea masculină, de tinerii cu sfârcuri ca niște stele.

Prietenul său fusese însă revoltat de această neașteptată mărturisire. Părinții îi făcuseră

cadou o operație estetică, la aniversarea celor optsprezece ani ai săi. Ceea ce Matthew luase drept artă erotică era de fapt o simplă antologie a diverselor eșantioane de nasuri. Cu inima bătându-i nebunește, la miezul nopții plecase tiptil către casă.

Hotărâse atunci să nu se mai lase niciodată prins într-o astfel de capcană. Din fericire, ușa care se deschisese atunci fusese închisă cu aceeași ușurință. Îngrozit că propriul său secret putea fi descoperit, prietenul său nu suflase o vorbă despre cele întâmplate.

Matthew începuse să se masturbeze — o dată, uneori de două ori pe zi. Ca să atingă climaxul, își evoca în minte imaginile unor tineri cu picioare zvelte. Apoi, când aproape izbucnea, se forța să se gândească la fete. Această schimbare bruscă deveni în scurt timp un obicei. La fel cum un copil nu acceptă să i se citească decât același basm, pentru el orgasmele solitare nu mai suportau nici o abatere de la scenariul prestabilit și dispăreau pe neașteptate, dacă din nenoroc nu făcea schimbarea aducătoare de plăcere.

Există focuri și focuri: focul care arde și cel care dă căldură, focul care devorează o pădure și cel care adoarme o pisică. La fel se întâmplă și când faci dragoste cu tine. Ceea ce cândva reprezenta pentru tine una dintre minunile lumii devine la fel de banal ca un papuc vechi. Matthew și sinele său au început treptat să nu se mai excite unul pe celălalt.

Pentru a-și retrezi dorința, a creat un sistem pe baza vechii gafe care-i cauzase bătăile nebunești de inimă. Ca un mic și bun catolic ce era, mergea să se spovedească la biserica din strada Hoche.

Confesiunea devenise viciul său. Îl excita chiar mai tare să-și recunoască vinovăția micilor mizerii decât să le practice. Spațiul insalubru al confesionalului îi provoca mai mereu o erecție. Cât despre fricțiunea necesară, era suplinită cu succes de încurcătura în care se simțea pus când i se cerea să dezvăluie numărul dăților când s-a „atins” singur.

Căci e mai ușor să mărturisești o crimă decât faptul că te masturbezi. Unui criminal care se confesează i se arată respectul cuvenit. El face din preot un om fericit.

Dar oare îi iubea Matthew pe Isabelle și pe Théo? De fapt, el se îndrăgostise de o anumită fațetă pe care cei doi o aveau în aceeași măsură, un lucru identic pe care-l împărtășeau, chiar dacă nu erau gemeni perfecți, ceva care se ivea pe fața unuia și continua pe a celuilalt, în funcție de o expresie anume, o lumină înșelătoare sau unghiul în care își ridicau capul.

Evident, nu vorbise nici unuia despre strada Hoche. Mai degrabă ar fi murit decât să li se confeseze despre confesiunile lui.

— L-ai văzut pe rege?

— Da, da, așa cred.

— Ei bine?

— Nu mi s-a părut cu nimic deosebit. Nu aduce nimic nou față de Borzage¹.

Când Théo vorbea de „rege” se referea la „Seventh Heaven”², o melodramă realizată în anii treizeci de regizorul hollywoodian Henry King. Aceeași poveste fusese filmată mai devreme de un alt regizor, Frank Borzage, dar ei veniseră să vadă versiunea lui King. În luna martie Cinemateca programase o retrospectivă a filmelor sale.

Dar de ce și-ar fi dorit ei să vadă un film pe care Matthew îl găsea neinteresant? De fapt, nici nu le-ar fi trecut prin minte să nu-l vadă, la fel cum cititorul unui ziar n-ar renunța la abonament numai pentru că nu i-a plăcut un număr. Nu se aflau acolo ca să judece. Se considerau mai degrabă prieteni sau musafiri ai ecranului alb care, pentru nouăzeci de minute, urma să devină, ca și Ambasada Americii, teritoriu american.

Coborând toți trei pe lângă Cinematecă, discutau lucruri serioase: mai exact, despre filme.

Conversația *șoarecilor* era de nereprodus. Chiar și Matthew, pentru care acești termeni erau rezervați în mod normal lui Michelangelo, Shakespeare și Beethoven, ceda tentației cinefililor de a descrie orice film bun numai pe jumătate drept *sublime*, și oricare altul, puțin mai bun decât atât, drept *chef d'oeuvre*. Totuși, exista ceva nelalocul lui în modul în care îi ieșeau cuvintele din gură. Nu se putea hotărî dacă acolo trebuia să existe niște ghilimele, iar cuvintele se cereau rostite cu ironie, tot astfel cum cineva, neobișnuit să cineze în oraș, ezită în fața unei armate de furculițe și cuțițe. Nu înțelegea că, de fapt, cuvintele, ca și banii, erau subiectul unui curs fluctuant și că, la Cinematecă, termeni precum *sublime* sau *chef d'oeuvre* erau de multă vreme monedă curentă.

Numai cei care trebuie să traducă idei dintr-o limbă într-alta vor intui aceste nuanțe. Pentru Théo și Isabelle nu exista nici o diferență. Așa că, pentru urechile lui Matthew, exista ceva cu adevărat sublim în ușurința cu care ei vehiculau aceste superlative, schimbându-le de parcă ar fi fost niște fluturași de badminton.

Încurcat, se temea că va fi lăsat mult în urmă, că alături de lirismul lor entuziasmul său insipid se va face vinovat de o prea slabă admirație. Așa că a început să-i imite, făcând ca rolul său să fie unul agreabil.

Dacă Isabelle se simțea flatată de atitudinea lui, totuși n-o arăta.

De fapt, era de acord cu o remarcă pe care ea o făcuse când se apropiau de intrarea în Cinematecă.

— Dragul meu Matthew, i-o trântise ea pe nepusă masă, când doi oameni sunt de acord, se cheamă că unul e redundant.

Pentru moment, chipul i se înnegurase, dar știa că va trebui să se arate în continuare de acord cu ea. Era ca jucătorul care preferă să păstreze mingea în terenul câștigătorilor decât să înscrie pentru perdanți.

— Nu m-am gândit la asta niciodată, rostise cu amărăciune, dar firește că ai dreptate. Ea căscase ochii.

— Of, Doamne, ești incurabil!

— Nu-l mai tachina, o certase Théo, nu vezi că nu-i place?

— Prostii. Îi place la nebunie. Așteaptă cu lăcomie — nu, cu pasiune — să fie pedepsit. Matthew o privise pe această tânără pe care o iubea în felul lui propriu.

— Mă disprețuiești, știi asta, spusese.

— *Au contraire*, răspunsese ea, cred că ești îngrozitor de drăguț. Amândoi credem asta. Ești cea mai de treabă persoană pe care-o știm. Nu-i așa, Théo?

— Nu te uita în gura ei, Matthew, spusese Théo. E o javră. Vrea toată lumea numai pentru ea.

Tocmai atunci sosiră în grădina Cinematecii.

La prima vedere, scena confruntării dintre ei se repeta în fiecare seară, la aceeași oră. Dar numai la prima vedere. Ceva se schimbase. *Șoarecii* nu mai vorbeau despre lucruri importante.

Precaut, Théo o luă înaintea celorlalți și merse să arunce o privire la porțile Cinematecii. Erau încuiate. De fiecare parte a lacătului atârna, în semicerc, un lanț gros din metal, evocându-i imaginea ceasurilor de buzunar ostentative purtate de capitaliștii grăsani din filmele sovietice de propagandă. În mijloc era agățată strâmb o bucată de carton pe care cineva scrisese de mână: *fermé*.

Se năpustise pe scări în jos, sărind câte două trepte, și privise printre barele grilajului. Înăuntru, foaierea era cufundat în întuneric. La casa de bilete nu era nimeni. Podeaua, care nu fusese măturată, era plină de bilete rupte. Înăuntru se odihneau camerele obscure și lanternele

magice, cu pescărușii lor de hârtie, atleții goi și călăreții condamnați să sară la infinit printr-un inel făcut din mai multe cercuri mici de metal.

Théo privise la fel cum o făcuse probabil și Newton când mărul sau moneda căzu. Un dependent căruia i se refuză doza n-ar fi putut avea o expresie mai înfiorătoare pe chip.

— Salut.

Théo se întoarse brusc.

Era Jacques, unul dintre cei mai împătimiți *șoareci*. Avea trăsăturile longiline ale unui ogar deșirat. Cu paltonul lui din piele plin de pete, cu geanta de umăr burdușită și cizmele soioase, cu o față palidă de cocainoman și părul oribil încâlcit, arăta ca o sperietoare de ciori pe care o speriaseră ciorile.

— Salut, Jacques.

— Și, Théo, n-ai putea...

Théo, care știa că Jacques urma să îi ceară câțiva franci, i-o tăie scurt.

Era un ritual obișnuit. Dar Jacques nu era un cerșetor ca oricare altul. Cerea mereu ceva „pentru filmul lui”. Filmul nu-l văzuse totuși nimeni, cu toate acestea, lucruri cu mult mai stranii se întâmplaseră și adevărate capodopere fuseseră realizate cu mult mai puțini bani decât reușise Jacques să stoarcă de la prietenii săi cinefili de-a lungul anilor.

În ultima vreme însă, lucrurile nu mai stăteau la fel. Știind că Jacques obișnuia să scotocească prin pubelele de gunoi din Piața Trocadero, unul dintre *șoareci* cumpăraseră din Pigalle o revistă pornografică și, pe cea mai scabroasă dintre fotografiile, desenase un balon ca în comicsuri, în dreptul sexului căscat al femeii, iar în interiorul său mângălise cu litere mărunte următoarele cuvinte: „Bonjour, Jacques”. În drumul său de la ora șase și jumătate spre Cinematecă, *șoarecele* o pusese acolo unde era sigur că Jacques o va găsi când, la miezul nopții, avea să părăsească sala.

De la acest episod, care se desfășurase conform planului, Jacques se autoexilase din primul rând și nu mai schimba nici un cuvânt cu foștii săi prieteni. Théo știa că el era singurul căruia Jacques continua să-i ceară bani, dar îi păstra acestei creaturi demne de milă o anumită afecțiune mai veche, datând din zile mai bune.

Cât despre Isabelle, ea nu voia să aibă de-a face cu el. Pretindea că nu era curat și că mirosea.

— Dacă rahatul s-ar putea reproduce, ar mirosi exact ca amicul tău Jacques.

Jacques le aducea vești cutremurătoare. Langlois fusese dat afară. Henri Langlois, creatorul și curatorul Cinematecii, cel pe care Cocteau îl numise cândva „dragonul care ne păzește comoara”, fusese concediat de Malraux, ministrul de cultură al lui de Gaulle.

— Cum adică, a fost dat afară?

— Asta e tot ce știu, răspunsese Jacques, care nu abandonase ideea de a aduce în discuție problema banilor. Nu mai e, iar Cinemateca e închisă pe termen nelimitat. Dar Théo...

— De ce ar face Malraux una ca asta? N-are nici un sens.

— Ei, vechea poveste. Haosul, dezordinea, megalomania.

Théo mai auzise deja toate astea. Se spunea despre Langlois că își ținea cutiile cu filme în cadă, că distrusese astfel adevărate capodopere, dar și că, în timpul războiului, în timp ce unii salvau parașutiști, el se luptase pentru niște pelicule.

Era un curator excentric. În viziunea lui, păstrarea unei comori însemna împărtășirea ei. Îi plăcea să arate și altora filmele. Considera că era bine pentru ele să treacă printr-un proiector. Din acest punct de vedere era diferit de arhivarul care crede că proiecția repetată poate dăuna unui film — ceea ce ar fi echivalat cu a considera zâmbetul dăunător pentru față.

Totuși, e perfect adevărat că proiecția, ca și zâmbetul, produce riduri. Dușmanii lui Langlois îl acuzau că își bătea joc de patrimoniul național. Filmele, spuneau ei, nu se mai păstrau în cada de baie.

Théo, care nu citise un ziar în viața lui, acum ardea să-și cumpere unul. Detalii, avea nevoie de detalii. Dibuind mecanic un pumn de monede în adâncul buzunarului, i le îndesase lui Jacques în palmă, fără să le mai privească. Luând în considerare veștile abia primite, se putea spune că tocmai își plătise un informator.

Pe Isabelle, turnura evenimentelor o lovise ca un trăsnet.

— Nu-mi vine să cred, rostise, cu convingerea unui clarvăzător. S-a făcut o greșeală. Langlois e pe lista neagră din cauza unor infracțiuni minore. Cu siguranță mâine Cinemateca se va deschide. Poate chiar în seara asta, puțin mai târziu.

Era asemeni celui care aude un pocnet de armă și se încăpățânează să creadă că a fost numai explozia unui cauciuc.

— Ascultă, Isa, zise Théo, ia-ți vulpea aia moartă de pe urechi și ascultă naibii odată. Îți spun doar ce mi-a zis Jacques.

— Ce știe Jacques?

— A auzit de la Victor Peplum — acesta din urmă era un alt *soarece*, supranumit așa datorită pasiunii pe care o manifesta pentru filmulețele italienești de duzină, genul care se dădea în vânt după Maciști³ și Herculi musculoși, care să-și insinueze bicepsii obsceni pe sub togile elegante —, iar Peplum o știa de la unul dintre plasatori.

— Ai să vezi, spuse Isabelle lovindu-și ușurel arătătorul de vârful nasului.

Cinefilii merseseră între timp să bea *menthes à l'eau* într-una din cafenelele care înconjurau Piața Trocadero. Lumina scăzuse în grădină, se omogenizase, și nici măcar briza nu-i mai strica strălucirea egală și difuză. Învăluți în acest semiîntuneric — el însuși întrerupt uneori de conul luminos al giroscopului din vârful Turnului Eiffel, aflat pe malul stâng al Senei —, arbuștii începuseră să-și piardă contururile și să semene cu aripile unor lilieci.

Lângă intrarea Cinematecii, un cuplu de tineri, neobișnuit de bronzăți, înveșmântați deopotrivă în haine de sibir gri, cu berete scoțiene de lână pe cap, stăteau înlănțuiți pe o bancă. Imaginați-vă o pereche de gemeni siamezi uniți prin buze. Indiferenți la lumea pe care, prin tradiție, o făceau să se rotească în continuare, își schimbau mereu unghiul gâturilor, umerilor și al brațelor, ca niște acrobați care-și modifică poziția pregătindu-se pentru un triplusalt. Făceau dragoste într-un fel atât de primitiv și lipsit de orice rușine, încât un antropolog ar fi putut interpreta scena drept un rit tribal al trecerii — dansul împerecherii a doi sălbatici.

Pe Matthew îl trecură fiorii. Imaginea figurilor strălucitoare ale celor doi îl făcea să se simtă o biată față palidă.

— Și-acum ce facem?

Mai întâi aveau să mănânce, pe esplanada Trocadero, sandvișurile pe care le pregătiseră pentru acea seară.

Pe drumul care cobora de la esplanadă către cheiul Senei, cineva aliniase cu precizie mai multe sticle de coca-cola, printre care rollerii treceau cu viteze amețitoare, aplecându-se pe spate ca niște spărgători de nuci și evitând abia în ultima clipă să nu aterizeze direct în râu, printr-un viraj amețitor. Purtând o vestă subțire de culoare albastră și o pereche de pantaloni foarte scurți din denim, un lustragiu de culoare, foarte înalt și slăbănog, cu o piele foarte lucioasă, care-i putea servi drept reclamă propriei îndeletniciri, își lăsase cutia cu ustensile alături, își pusese o pereche de patine cu rotile și începuse să alunece magistral în cerc, drept, cu brațele ridicate pe orizontală de-o parte și de alta a frumosului său trup, ca un Iisus de culoare crucificat. Părul mătăsos și

moale se ițea de la subsuorii Crucii.

Găsiră un loc adăpostit din care să poată privi în voie și se așezară acolo, bălângănindu-și picioarele și mâncând sandvișuri. Cea care deschise discuția fu Isabelle. Cum un călugăr cistercian își asumă jurământul tăcerii, tot astfel ea și-l asumase pe cel al conversației. Comenta spectacolul care se desfășura la picioarele ei. Se juca de-a Dumnezeu.

Holbându-se cu insolență la o adolescentă cu pielea măslinie, cu ochi de marmură brună și o umbră de mustață, spuse:

— Acum, orice-ați crede voi despre ea, și sunt de acord că n-o fi chiar pe gustul tuturor, pur și simplu nu-mi pot imagina că Dumnezeu ar fi putut să creeze lumea fără să includă un astfel de specimen. Nu-i așa?

Sau, despre un tânăr visător, blond și ochelarist, ale cărui rame transparente îi făceau privirea ușor prea pătrunzătoare:

— Aș îndrăzni să spun că, de-aș fi fost Dumnezeu, i-aș fi făcut niște maxilare mai fine, dar, pe bune, per ansamblu nu-i rău, nu-i rău deloc.

Sau, despre o pereche uimitoare care se plimba pe lângă fântâni — doi frați albișori și în aparență orbi, gemeni identici, pe la vreo treizeci de ani, îmbrăcați în același stil, ambii purtând bastoane albe cu care atingeau pământul în același timp, drept—stâng, drept—stâng, cu dexteritatea unor adevărați paznici:

— Ei bine, trebuie să recunosc, nu m-aș fi gândit niciodată la asta.

Începu să plouă. Isabelle, care nu suporta vremea care *s-o atingă*, insistă să meargă la metrou, chiar dacă băieții ar fi preferat să mai hoinărească pe cheiurile Senei.

La stația de metrou din Piața Odéon, Matthew își părăsi prietenii și se îndreptă spre camera sa dintr-un hotel aflat în Cartierul Latin, loc rezervat unui adevărat regat al blugilor, minusculelor săli de cinema care îi supuneau pe privitori la o dietă spartană pe bază de Bergman și Antonioni și *charcuterie*-ilor tunisiene în care, pentru câțiva franci, puteai cumpăra un kebab de miel sau oaie, și un foitaj cleios cu umplutură lipicioasă de miere sau lămâie. Fondul muzical al curții sale era cel al unui film italianesc neorealism: muzică de dans, plânsetele unui copil, „Für Elise” cântată la un pian prost acordat.

Somnul este un spirit care ajunge să depindă, ca mai toate spiritele, de micile detalii scenice: lămpile acoperite, draperiile trase, răbdarea și liniștea. Depinde, de asemenea, de naivitatea celui care doarme, de cât este el de dispus să creadă că, în câteva minute, dacă se pregătește cum trebuie de plecare, va intra într-o transă autoindusă. Numai atunci va consimți acesta să înceapă revărsarea teribilă și iluzorie a ectoplasmei viselor.

Matthew nu credea în invocările oculte ale somnului. Totuși, noaptea visă. Visul se confunda cu o amintire de când, cu un an în urmă, la Londra, se afla în drum spre National Gallery.

Se trezise prins într-un nod de trafic în Trafalgar Square. În fața galeriei, pe trotuarul de vizavi, stătea un tânăr (american?, german?, suedez?), un băiat de o neasemuită frumusețe, care aștepta să traverseze pe partea cealaltă. Ochii lui Matthew se umpluseră de lacrimi, genul de lacrimi pe care numai o astfel de manifestare flagrantă a frumuseții le poate provoca și care, asemeni lichidelor incompatibile în interiorul unui tub, nu se vor amesteca niciodată cu cele izvorâte din motive mai mărunte. Nu avea nici cea mai mică bănuială legată de cele ce aveau să urmeze. Căci numai când băiatul începuse să traverseze strada Matthew îi putu zări membrele schimonosite. Afectat de o boală neurologică, pășea ca un clown pe picioaroange, aruncându-și cu putere genunchii în față pe măsură ce avansa.

Cele două feluri incompatibile de lacrimi izvorără deopotrivă în ochii lui Matthew.

Sfâșiat de milă față de monstrul fermecător, și-ar fi dorit să îl ajungă din urmă, să-i prindă umerii cu mâinile, să-i sărute fruntea și să-i comande să meargă drept. Pe măsură ce Matthew s-ar fi pierdut apoi pe nesimțite în mulțime, mulți ar fi rămas împietriți de uimire în fața miracolului și, căzând în genunchi, ar fi început să se roage. Cu alte cuvinte, suferea de un complex christic, o categorie psihică nerecunoscută de specialiști, care are totuși o existență de sine stătătoare.

Aici era punctul în care se sfârșea amintirea și începea visul.

În vis, Matthew se grăbea să-l apere pe băiat, batjocorit de trecători.

Țipa: „Dar inima îi e la locul ei” — numai pentru a-i provoca pe trecători să-i răspundă. „Nu, inima lui nu e la locul ei! Nu e la locul ei!” Apoi îl vedea pe băiat urcat în vârful Coloanei lui Nelson, fluturând ecranul Cinematecii ca pe un imens steag galben de carantină. Matthew începu să urce coloana care se balansa. De sub el, de la mare distanță, mulțimea începuse să arunce cu pietre, asmuțită de Théo și Isabelle, ale căror fețe erau contorsionate de furie. Ajunse în vârf. Cu mare viteză, băiatul se metamorfoză în Nelson, Napoleon, apoi redeveni el însuși. Pe ecran apăru emblema celor de la Paramount Pictures: un munte înzăpezit înconjurat de o cunună de stele. Apoi se auzi o împușcătură, iar Matthew și băiatul începură să se înalțe spre cer, într-un leșin prelung, încununați de stelele Paramount ca într-un tablou cu Madona și pruncul de Zurbarán.

O a doua împușcătură se auzi. Era telefonul. Matthew aruncă o privire la ceasul cu alarmă de pe noptieră. Adormise doar de șapte minute. La telefon era Théo care voia să-i spună că, după ce se despărțiseră în Piața Odéon, cumpăraseră un *Le Monde*.

Afacerea Langlois ocupa în întregime prima pagină. Atât de atenți fuseseră cei trei tineri la lucrurile care se desfășurau pe ecran, încât ignoraseră cu totul ceea ce se petrecea în spatele său. Acea *coup d'état* fusese bine planificată, asemeni unui raid de comando. Sfârșitul din această seară nu fusese decât *la coup de grâce*, urmare a telegramelor care sosiseră la Ministerul Culturii, telegrame ale unor regizori de film din întreaga țară, care îi donaseră lui Langois filme și care refuzau acum să autorizeze orice nouă proiecție dacă acesta nu era destituit.

Din această avalanșă de informații, Matthew nu reținu decât un singur lucru, care se formulă în mintea sa la fel de limpede ca o teoremă în logică. Cinemateca își închisese porțile. La Cinematecă, și numai aici, îi întâlnise pe Théo și pe Isabelle. Ergo, urma să nu-i mai vadă.

Umbra telefonului se contura pe perete asemeni unui revolver ațintit asupra tâmpilei sale.

— Asta înseamnă că mâine nu ne vom vedea?

La capătul celălalt al firului domnea tăcerea.

— Adică, să mergem oricum la Chaillot?

— Nu, adică...

Matthew se lăsase mereu în voia lucrurilor. Era mulțumit să se lase purtat de ele pe măsură ce, la sfârșitul unui film pe care-l văzuseră împreună la Cinematecă, Edith Piaf se ridica spre cer în funicularul din Montmartre, în vreme ce cuvântul *Fin* se iveau pe fundal precum lumina de la capătul tunelului. Când se punea problema alegerii unui film, a unui restaurant unde să ia masa sau când pur și simplu se cerea luată o decizie, el îi lăsa pe ceilalți să hotărască. Acum, pentru prima oară în istoria prieteniei lor, îi făcea lui Théo o propunere.

— N-am putea să se întâlnim după-amiază, poate să bem ceva?

Telefonul este o gaură a cheii. Urechea poate spiona vocea de la celălalt capăt al firului. Théo, căruia nu-i trecuse niciodată prin minte că s-ar putea întâlni cu Matthew în afara Cinematecii, detectă în vocea acestuia un slab semnal de pericol.

— Ei bine, răspunse cu îndoială, ar trebui să chiulesc o oră. Dar — fie. O să fiu la Rhumerie pe la trei. Știi unde e?

Tonul său era al cuiva care dă ordine, întrebându-se dacă vor fi îndeplinite, care îi lasă pe ceilalți să aștepte cu bună știință.

— Rhumerie? Pe bulevardul Saint-Germain?

— Să fii acolo la trei. Ciao.

Și asta fu tot. Matthew își trase pătura până la bărbie și închise ochii. Prietenia cu Théo și Isabelle era ca mersul pe sârmă. De data asta ajunsese cu bine de partea cealaltă.

Afară, în bulevard, se auzea vaietul monoton al sirenei unei mașini de poliție.

Așteptarea. Matthew aștepta. Stătuse pe unul din scaunele de răchită pe terasa acoperită, de culoare cenușie, de la Rhumerie, de la zece la trei, întinzând de un grog cald. Acum era fără un sfert. Sau cel puțin așa arăta un ceas de vizavi. Matthew, care avea încheieturile subțiri, fragile și osoase, nu purta niciodată ceasuri de mână: cureaua strânsă peste vene îi făcea rău, se simțea ca și cum un medic i-ar fi luat în permanență pulsul. Așa că trebuia să se bazeze pe ceasurile de pe stradă. Și rămăsese atât de convins că oricare ceas ieșit în cale arăta ora exactă, încât, chiar dacă celelalte ceasuri întâlnite ulterior l-ar fi contrazis, continua să se încreadă orbește în cel dintâi.

Așteptarea. Pentru cel care așteaptă, paradoxul lui Zenon, care neagă finalitatea mișcării, este mai degrabă o experiență imediată decât un paradox. Matthew trăia paradoxul. Pentru Théo, părăsirea apartamentului părinților săi din strada Odéon și parcurgerea distanței scurte până la Rhumerie (își spunea acesta) presupunea ca el să ajungă mai întâi în bulevardul Saint-Germain. Dar el, înainte de a ajunge în bulevard, trebuia să traverseze intesecția de la Odéon, să coboare pe strada Odéon și, înainte de asta, să pășească peste bordura trotuarului și tot așa până când urma să se găsească, paralizat, pe preșul din camera sa, cu mâna pe jumătate cufundată în buzunarul gecii. În timp ce aștepta, Matthew urmărea un grup de americani care trecea pe lângă el. Cu șalurile și caftanele lor, mocasinii, ochelarii de soare bătrânicioși, chitarele, burdufurile din piele pline cu apă și copiii amețiți pe care îi trăgeau după ei, intuiseră cumva că trebuiau să se adune la intersecția bulevardului Saint-Germain cu Saint-Michel. Era rezervația lor. Acolo se delectau cu jointuri de marijuana, pe care le treceau de la unul la altul ca pe niște pipe ale păcii. Și era așa de greu să ți-i imaginezi într-un oricare alt *quartier*, încât erai tentat să crezi că, de fapt, cursele lor charter aterizaseră direct în Piața Saint-Michel, pendulând între fântână și vânzătorii ambulanți arabi care vindeau hașiș dintr-un buzunar și bilete de metrou reduce din celălalt.

Era trei și douăzeci. Chinezii au o vorbă: când lași pe cineva să te aștepte, îi dai prilejul să-și reamintească ce greșeli ai făcut față de el. Matthew însă și le reamintea tot pe ale lui. Căci, gândea el, tot el era de vină că Théo întârzia. Ei bine, doar Isabelle era cea care îl zdrobea pur și simplu. În prezența ei, uita mereu ce voia să spună. Cât despre superioritatea lui Théo, nu reușea să-l facă să se simtă inferior.

Așa cum se întâmplă deseori, acest lucru nu era decât parțial adevărat. Existau cu siguranță momente în care discuțiile cu Théo se purtau de pe picior de egalitate, când amândoi se adânceau în delirul verbal tipic cinefililor cu mult mai puțină reținere decât o puteau face în prezența lui Isabelle. Dar, chiar și atunci, o Isabelle spectrală, apariție fantomatică, aproape invizibilă, sosea pâlplăitoare și îl lua în posesiune pe fratele său, ca într-una din acele fotomontaje în care două profiluri sunt suprapuse pentru a da naștere unei a treia fețe, una văzută din față, aparținând unui personaj cu totul străin.

Pe acest străin îl iubea Matthew. Dar dragostea asta îl subminase. Se trezise dintr-o dată agonizând ca un amarez rușinat dintr-o farsă rustică. Chiar și cea mai simplă propoziție se transformase într-o capcană lingvistică.

Încă aștepta. Bucuria de care se simțise cuprins când lăsase din mână receptorul în seara

trecută se stinsese. Iar pășea pe sârmă, și sub picioare i se căsca un nou abis. Era aproape și douăzeci și cinci.

Pe trotuarul de vizavi de Rhumerie stătea un muzicant stradal, un tânăr violonist marocan. Cânta, mai mult sau mai puțin corect, melodia „Vilja” din *Văduva veselă*. Matthew îl studia. Se oprea la tot pasul, când în melodie intervenea o bucată moartă, salvând-o în ultima clipă, cu o smucitură a arcușului și înfășurând-o în jurul instrumentului său ca pe una dintre fâșiile moi de nalbă ce spânzurau prin târguri.

Deși avea pe chip o strălucire anume când cânta, devenea melancolic numai gândindu-te la el. Purta în el germenele melancoliei cum alții sunt purtătorii unei boli infecțioase, cu care îi contaminatează din nebăgare de seamă și pe ceilalți, fără însă ca ei să-și găsească astfel sfârșitul.

Acesta era unul dintre momentele în care Matthew era cel mai vulnerabil la infecție. Se imagina drept protagonistul genului de film pe care-l detesta cel mai tare, un proscris sensibil pășind singur de-a lungul bulevardelor scânteietoare, luminate de neone, amestecându-se în mulțimea veselă și grăbită, care îl târa în partea opusă. Coloana sonoră a filmului ar fi fost asigurată în exclusivitate de artiști ambulanți, cu toții autentici, aleși de regizor în urma unei îndelung mediatizate vânători de talente, organizată pe străzile orașului, în piețe, parcuri și în stațiile de metrou. Iar tema muzicală principală — mai precis, „Vilja” — ar fi fost intonată pe rând de toate instrumentele, de fiecare muzicant, de la baba țicnită din față de la Flore, al cărei rânjet îi era la fel de larg și strâmb ca și acordeonul, până la harpistul evreu lipsit de vedere al cărui bandaj era piața Monge, care parcă l-ar fi urmărit prin tot orașul.

Era trei și jumătate când, în cele din urmă, sosi și Théo mergând agale de-a lungul bulevardului. Nu era singur. O Isabelle lipsită de chef se hotărâse să-l însoțească. Era îmbrăcată într-un „costumaș Chanel”, care, ornat cu manșete și butoni, îi era cu vreo două numere mai mic. Cum Théo purta ca de obicei haina și pantalonii de catifea cord și sandale, sosirea lor îi oferii satisfacție lui Matthew, căci stârni o adevărată senzație printre damele din clasa mijlocie, cu eșarfele lor Hermes și ineputabila resursă de povești horror care, alături de singuraticii și ciudații cititori de *Le Monde* și *Le Nouvel Observateur*, alcătuiau clientela de la Rhumerie.

Nici unul nu se scuză pentru întârzierea de jumătate de oră, din moment ce nici nu le trecuse prin cap că Matthew ar fi putut să nu-i mai aștepte. Théo își aruncă privirea peste meniu, iar Isabelle, ridicând ediția broșată a unei cărți pe care Matthew o lăsase pe masă, începu s-o răsfoiască.

— Citești Salinger în italiană? *Molto chic*.

— Mi s-a spus mereu că pentru a învăța o limbă e nevoie să citești traduceri ale cărților pe care le știi deja pe dinafară.

— Interesant.

Dar Isabelle nu manifestă chiar atâta interes. Tocmai descoperise o nouă expresie. O savură din toată inima. De acum înainte, tot ceea ce fusese *sublime* — un film, o rochie Worth, un ecran Coromandel — urma să fie *molto chic*. Întocmai ca acei devotați ai rubricii *increase-your word-power*⁴ din *Reader's Digest* care cred că elocința lor stă în frecvența cu care folosesc de-a lungul unei zile termeni precum *plenitudine*, *deznădejde* sau *chintesență*, aruncând cu aceste cuvinte cum o fac alții cu anumite nume, detesta să lase vreo frază amuzantă să se piardă, o dată ce îi prindea schepsisul.

Uneori, putea fi un citat. De pildă, unul aparținând lui Napoleon: „Oamenii sunt gata să creadă orice, cu condiția să nu fie menționat în Biblie”, pe care, deși nu era creștină, adora să-l citeze în orice situație, fie că era cazul sau nu.

Alteori era un capricios nume de alint, atașat unui obiect, de care nu avea să se mai

despartă niciodată. De exemplu, le spunea țigărilor ei rusești, de culoare mov, care arătau ca niște rujuri, „Rasputini”. Iar dacă una dintre ele continua să ardă după ce încerca s-o stingă, obișnuia să surâdă prosteste, ca și cum nu s-ar fi așteptat niciodată la asta: „Pur și simplu nu vrea să moară! E un Rasputin!”.

Între timp, Théo și Matthew hotărâseră să ia ca de obicei metroul spre Trocadero, la ora șase, ca și cum nimic neobișnuit nu se întâmplase. Mai exista totuși o posibilitate, cât de redusă, ca situația să se fi întors la normal. Sperau să ia destinul prin surprindere.

O după-amiază rece și înnorată se întindea înaintea lor.

— Am putea vedea un film, zise Matthew.

— Nu-i nimic de văzut, îi răspunse Théo. Dând la o parte fără chef umbreluța de hârtie roz care îi apăra înghețata de un soare imaginar și manevrându-i micul baldachin țesut în sus și în jos, deschizându-l și închizându-l, scoase din buzunar un exemplar pătat de cerneală din *L'Officiel des Spectacles* și i-l aruncă lui Matthew. „Uită-te și tu.”

Théo obișnuia ca, miercurea dimineța, să mângăiească o stea în dreptul titlului fiecărui film pe care-l văzuse deja. Pe fiecare pagină, descoperise Matthew, exista un șir aproape neîntrerupt de stele.

— Oricum, continuă Théo, ar trebui să mergem la reprezentația de la patru și asta ar însemna să întârziem la Cinematecă.

Vocea batjocoritoare a lui Isabelle îi întrerupse.

— Ești nebun.

Théo se înroși.

— Ce te roade?

— Nu-ți dai seama cât ești de penibil? Amândoi sunteți. Cinemateca s-a închis. Închis. Dacă mergem la Chaillot în seara asta nu facem decât să ne pierdem vremea și amândoi știți asta. Dacă nu ați fi atât de lași, ați cumpăra un ziar și ați economisi și prețul unui bilet de metrou.

— Înainte de toate, răspunse fratele ei, un ziar costă mai mult decât un bilet de metrou. În al doilea rând, tu erai aia care susținea că Langlois va fi repus în funcție nu mai târziu de azi. În al treilea rând, din câte știu eu, nu te-a invitat nimeni să vii cu noi și nici când am plecat de-acasă nu te-am chemat eu.

Furia față de Isabelle descrescând o dată cu numărul, intensitatea și gradul de inventivitate ale argumentelor sale, Théo căzu în tăcere și începu să se joace iarăși cu umbreluța. Isabelle mai puse și ea paie pe foc.

— Oh, vin. Măcar și numai ca să-ți văd mutra când o să afli că s-a închis. Ce imagine azi-noapte! Arătai de parcă stăteai să izbucnești în lacrimi. Nu te-a revoltat treaba asta, Matthew? Nu ți-era rușine să fi văzut cu el? Ai mai cunoscut vreo ființă așa abjectă? Regret s-o spun, dar fratele meu e o făptură jalnică, la fel ca toți ceilalți. Ca și Peplum. Ca și Jacques. S-a născut cu stofă de ratat.

Matthew nu îndrăznea să intervină. În astfel de momente se simțea întotdeauna ca un intrus. Tăcerea sa era cea a unui copil în pijama ascultând în miezul nopții la ușa părinților săi, îndărătul căreia erau proliferate insulte din cele mai grave.

Théo nu scosese un cuvânt în timpul tiradei lui Isabelle. În schimb, trăsese atât de tare de mânerul umbreluței, încât o întorsese pe dos, întocmai cum ar fi făcut vântul cu o umbrelă într-o zi vijelioasă.

— Ce zici, întreabă el într-un final. Nu crezi că ar trebui să mergem la Cinematecă?

— Sigur că mergem într-acolo, răspunse Isabelle, nici nu mai încapă discuție. Doar că nu suport imaginea unor indivizi care salivează peste *Officiel*, ca și amicii voștri nesuferiți.

— Deci ce propui?

— Ce propun?, zise ea, cu bine cunoscuta ei grimasă à la Peter Lorre. Și se aplecă în față, abia șoptind, ca în acele scene de film care se pierd treptat, pe măsură ce șeful conspirației se pregătește să dezvăluie schema secretă prin care va pune în pericol lumea.

Iată care era propunerea lui Isabelle. În timpul liber pe care îl putuse fura din programul de școală și de Cinematecă, Théo alcătuisese inventare cu filmele sale preferate în bibliorafturi pe care le luase de la Gibert Jeune și, o dată ce acestea fuseseră complete, le aranjase într-o ordine cronologică riguroasă. Într-unul din aceste dosare făcuse o listă cu primele o sută de filme preferate de el, din toate timpurile; iar în altul, una cu primele o sută de filme preferate, pe ani. Lucra la aceste dosare de când avea zece ani, dar exista un film care îi intrase în suflet, *Bande à part* al lui Godard. Aici, într-una din scene, cele trei personaje principale se întrec pe culoarele Louvre-ului, în încercarea de a depăși un record — nouă minute și patruzeci și cinci de secunde — pentru a vedea sau mai bine zis pentru a arunca o privire la colecția de comori a muzeului. Propunerea lui Isabelle era ca și ei, la rândul lor, să accepte provocarea.

Ideea îl cuceri pe Théo imediat. Ar fi fost un gest de împotrivire, un act de sfidare a celor care închiseseră Cinemateca. Dacă filmele nu mai puteau fi proiectate acolo, atunci foarte bine, ei le vor duce în stradă. Chiar și la Louvre. Chicotind ca niște copii puși pe șotii, el și Isabelle rupseră un colț din fața de masă și plănuiră pe el itinerarul cel mai potrivit.

Degeaba încercă Matthew să-i avertizeze. Se temea că el, un străin, un intrus, risca să se pună într-o situație incomodă dacă urma să fie prinși. Se și vedea repudiat înapoi în San Diego, nevoit să-și abandoneze studiile, să-și vadă viitorul compromis. Pentru el, frumusețea cinematografului consta în limitarea potențialului ascuns al acestuia la dreptunghiul magic al ecranului. Era ca unul dintre acei oameni care vizitează veseli, dar pasivi un parc de distracții, mereu înspăimântați la gândul că ar putea fi târâți către roller-coaster de camarazii lor mai entuziaști.

Dar Théo și Isabelle făceau front comun împotriva lui. Ca orice cuplu, reunit în orice fel de circumstanțe, formau un fel de vultur cu două capete, acum scoțându-și ochii, pentru ca un minut mai târziu să se regăsească cioc în cioc. Doi împotriva unuia singur — sau, mai degrabă, doi împotriva lumii — îi respingeau obiecțiile.

— Nu înțelegeți, spuse Matthew. — Dacă suntem prinși, voi fi deportat.

— Nu te teme, micuțule, replică Isabelle, n-o să fim prinși.

— N-ai de unde să știi.

Dar Isabelle avea o replică la toate.

— Nici în *Bande à part* nu i-a prins nimeni, iar dacă le batem recordul, nici noi nu vom fi prinși. Logic.

— Uite, Isabelle, pare o idee amuzantă, și chiar mi-aș dori să...

— Matthew, spuse Isabelle, privindu-l fix în ochi, e un test. Ai de gând să-l treci sau să-l pici?

Și, înainte ca acesta să poată răspunde, adăugă: „Ai grijă. Totul depinde de cum vei răspunde”.

În Piața Saint-Germain-des-Prés, un înghițitor de săbii își făcea numărul în față la Café de Flore. De cealaltă parte a pieței, așteptând să-i vină rândul pe scenă, un țigan tânăr, într-un costum zdrențuit de arlechin, urcat pe niște catalige, se sprijinea de grilajul bisericii. Când trecură pe lângă el, își încrucișă cataligele cu ușurința cu care și-ar fi încrucișat picioarele.

De-acum prea demoralizat pentru a mai protesta, Matthew își urma prietenii pe strada Bonaparte, către bulevardul Beaux-Arts. În dreapta lor, cum se apropiau de cheiul Voltaire, se

afla balerina lui Degas în *tutu*-ul ei de metal ruginit; în stânga, chiar peste drum de ea, se afla o statuie a lui Voltaire care-i urmărea cu ochii săi de piatră ridați.

Două inimi ușoare ca pluta și una grea ca de plumb merseră de-a lungul malului Senei și traversară podul Carrousel. Cum treceau peste el, o *bateau-mouche*, alunecând pe sub ei, cu toate punțile luminate vesel ca pe un transatlantic miniatural, dispărea pe o parte pentru a apărea, ca prin farmec, intactă, pe cealaltă.

Undeva în depărtare, chiar dincolo de simetria elegantă a grădinilor Louvre-ului, se afla o statuie ecvestră, a Ioanei d'Arc, a cărei cămașă de zale strălucea în soare. Matthew se pomeni gândindu-se la rămășițele ei fumegânde care trebuie să fi avut mirosul acru al unui rug stins.

Dintr-o dată, fără nici un avertisment, Théo și Isabelle o luară la fugă. Își făceau încălzirea pentru apropiatul eveniment.

Aproape fără răsufare, ajunseră la Louvre.

— Acum, strigă Théo.

Patinau pe lângă colțuri cu un picior în aer asemeni lui Charlie Chaplin! Îi făceau pe paznicii adormiți să se trezească cu un fornăit speriat! Împrăștiau grupurile de turiști însoțite de ghid! Capodoperele treceau pe lângă ei! Fecioare singure sau cu Pruncul! Crucificări! Sfântul Anton și Sfântul Ieronim! Pânzele lui Fra Angelico învelite în frunze de aur ca niște lichioruri de ciocolată! Amorași obraznici și cârni înfoind norii ca pe niște perne și înghiontindu-se unii pe alții ca într-un dormitor în care s-au stins luminile! Mona Lisa! Victoria de la Samotrace! Venus din Milo, ale cărei brațe s-au rupt când, în trecere, au lovit-o, Isabelle în fața lui Théo, cu Matthew avansând încet, dar sigur, după startul nereușit! Autoportretele lui Rembrandt! Călugării lui El Greco! Pluta Meduzei! Apoi, ajungând toți trei deodată, pentru poza de final, în fața doamnelor cu profil de centaur din *La Grande Jatte*, adăpostindu-se de pointilism sub umbrelele lor înzorzonate!

Nici măcar o dată nu se ciocniseră de ceva, nu alunecaseră sau picaseră în mâinile vreunui paznic. Erau predispuși la miracol așa cum unii sunt predispuși la accidente. Și depășiră recordul cu cincisprezece secunde!

Alergând umăr la umăr, ieșiră toți trei din Louvre și nu se opriră până ce nu părăsiră grădinile din spate și ajunseră pe chei, îndoiiți de mijloc, ținându-se unul de altul și încercând să-și recapete răsufarea.

Euforia resimțită de Isabelle, pentru că în sfârșit se dezlănțuise, îi făcea ochii să strălucească. Îl prinse pe Matthew de gât cu ambele mâini.

— Oh, Matthew, micul meu Matthew, ai fost minunat! Minunat! și îl sărută ușor pe buze.

Cât despre Théo, și el crezuse că Matthew va claca de frică și că va fi prins în ultimul moment, transformat într-o stană de piatră, la ieșire. Fericit că trecuse testul, că nu decăzuse în ochii lui Isabelle, îi întinse frățește mâna.

Totuși, Matthew îl evită. Poate pentru că era încă beat de energiile animalice pe care cursa le dezlănțuise în el sau poate pentru că simțise că acum venise momentul și nu avea să se repete prea curând, se ridică pe vârfuri și îl sărută repede pe Théo.

Théo se retrase brusc. Aproape că roși, și fu pe punctul de a spune ceva irevocabil. Dar fu întrerupt de Isabelle, care începu să fredoneze:

— Unul dintre noi... unul dintre noi...

Fratele ei prinse imediat aluzia. Zâmbind, i se alătură:

— Unul dintre noi... unul dintre noi.

Cine poate, o dată ce a auzit-o, să uite tânguinea sinistră a piticilor, clovnilor, doamnelor cu barbă și a monștrilor schimonosiți și schilozi, prezenți la nunta piticului Hans cu voluptuoasa

trapezistă Cleopatra, în filmul lui Tod Browning, *Freaks*?

La orizont, la fel de ineluctabil ca și lumina lunii, farul de pe Turnul Eiffel îi călăuzea deja către port. Fășii luminoase de culoare roz-sângerie brăzdau cerul. Plină de aplomb în urma incursiunii de nouă-minute-și-treizeci-de-secunde în istoria artei, Isabelle medită cu voce tare.

— De ce oare, când natura imită arta, făcu ea, o alege întotdeauna pe cea lipsită de valoare? Apusuri de Harpignies, niciodată de Monet.

O surpriză neplăcută îi aștepta la Cinematecă. Nu se putea intra în grădină prin bulevardul Albert-de-Mun. Sub copacii desfrunziți erau parcate camionetele pătrătoase, de culoarea granitului, ale poliției paramilitare, CRS. Polițiști îmbrăcați în veste de piele leneveau pe trotuar, jucându-se absenți cu mitralierele. Ferestrele cu gratii ale camionetelor, la fel de apăsătoare ca geamlăcurile din turnul unui castel, lăsau să se vadă câte o smucitură din umăr, singura mișcare vizibilă din afară, deconspirând aruncarea unei cărți de joc pe o masă.

Fără să înțeleagă deocamdată ce se petrecea, Théo și Isabelle trecură în grabă prin Piața Trocadero, iar apoi se îndreptară spre esplanadă. Matthew îi urma îndeaproape. În fiecare clipă, simțea cum se scurge din el entuziasmul provocat de fuga prin Louvre.

Pe esplanadă nu era loc nici cât să arunci un ac. Demonstrații se cățaraseră pe fântâni pentru a avea o mai bună privire de ansamblu și îi împroșcau nebunește pe cei de jos. Alții se țineau de mâini și se legănau într-o parte și-n alta fredonând „Yesterday”. Din când în când, câte o figură cunoscută intra și ieșea din vizorul mulțimii. Nu era cumva Jeanne Moreau? Și Catherine Deneuve, desigur, ascunsă de ochelarii negri? Și, ceva mai încolo, Jean-Luc Godard, cu o cameră pe umăr?

Actorul Jean-Pierre Leaud domina mulțimea de pe unul dintre cele mai înalte parapete ale esplanadei și declama cu voce răgușită textul unui mic tratat care circula și printre manifestați.

Tratatul purta titlul de „Les Enfants de la Cinémathèque” și se încheia astfel: „Dușmanii culturii au recucerit bastionul libertății. Nu te lăsa dus de nas. Libertatea nu este un privilegiu care se primește, ci care se cucerește. Toți cei care iubesc filmul, aici în Franța, dar și în oricare altă parte a lumii, sunt de partea ta, de partea lui Henri Langlois!”

Numele lui Langlois fu ca un semnal. Manifestanții năvăliră în grădină și se năpustiră către Cinematecă. În același timp, într-un iureș de fluierături ascuțite, bastoane agitate în aer, scuturi metalice ridicate în dreptul feței, trupele CRS-ului săriră din camionete și o luară la fugă pe bulevardul Albert-de-Mun, lăsând baltă jocul de poker.

Forțată să se retragă, mulțimea se împletici către esplanadă, cei din față prăbușindu-se peste cei din urmă, până când, înnebuniți și dezorientați, pe jumătate mergând și pe jumătate alergând, cu picioarele moi ca de gumă, dădură cu spatele către Piața Trocadero și începură să se răspândească pe bulevardul Président-Wilson.

La intersecția acestuia cu bulevardul Iena se mai afla încă o barieră de scuturi, impenetrabilă, groasă de trei rânduri, întinsă de la un trotuar la celălalt, astfel că demonstrația fu întreruptă, iar esplanada lăsată în părăsire.

Ca acei copii care, ducând dorul sunetului de corn, al sticlelor de șampanie, al trapului și galopului cailor, al rochiilor de un roșu sângeriu ale călărețelor, confundă vânătoarea cu petrecerea de după, eroii noștri confundau cinemaul cu o bătălie pe viață și pe moarte în care miza era chiar viitorul acestuia. Erau fericiți să rămână în liniile laterale, de unde puteau să-i admire pe actori și să le aplaude pe vedete. N-aveau nici o tragere de inimă să ia parte la acțiune însă. Nu voiau să fie decât niște privitori de pe margine, niște simpli privitori de pe margine.

Dar filmul durase mai mult decât era de dorit. Iar ei plecaseră înainte de sfârșit. În vreme ce victimele bătăliei erau conduse către stația de metrou de către cei ce scăpaseră nevătămați, ei

erau deja departe, undeva în zare, unde camera îi surprinde plimbându-se pe lângă Cheiul Stâng, trei puncte abia perceptibile la orizont.

În Piața Odéon regăsiră spectacolul obișnuit al despărțirilor stângace și lacrimogene. Cum vizita la Chaillot constituise un cadru neprevăzut, uitaseră să-și facă provizii de sandvișuri. Abia acum își dădură seama ce foame le era.

— Cu cina ce facem?, îl întrebă Théo tendențios pe Matthew. Ai și tu o plită în casa aia?

Matthew se gândi la camera lui înghesuită de hotel în formă de „L”, cu tapetul gălbui care se dezlipise pe alocuri, la sticla dreptunghiulară montată în lemn de balsa, proptită de unul din pereți, care-i folosea drept oglindă.

— Nu, n-am nimic pe care să putem găti.

— Deci unde o să mănânci?

Întrebarea îl sperie pe Matthew. Totuși n-avea chef să le amintească lui Théo și Isabelle că el, în ultima vreme, își petrecuse, de fapt, serile în compania lor. Nu înțelesese că, atunci când ei ajungeau acasă cu ultimul metrou, goleau cu regularitate tot frigiderul. Sandvișurile, ouăle fierte tari, care constituiau cina lui, pentru ei erau doar o gustare înaintea mesei de seară.

— Oh, eu pot mânca un cușcuș în *quartier*. Sau poate un kebab pe care să-l strecor la mine-n cameră. Doar dacă, adăugă el într-o doară, „doar dacă nu mergem toți trei să mâncăm undeva”?

Isabelle făcu o grimasă de dezgust și zise: „Nu. Isabelle nu vrea merge într-un restaurant nasol din *quartier* mănânce cușcuș nasol”.

Matthew trebuia să înțeleagă de-acum că norocul i se ducea pe pustii.

— Ar cam trebui să plec, zise, sumețindu-și umerii și pregătindu-se să-și ia cel dintâi la revedere.

Amândoi îl priviră cu tandrețe, nu fără un pic de ironie.

— De ce nu te întorci cu noi?

— Cum adică?

— Adică să vii cu noi și să luăm cina împreună. Ce zici, Isa?

Matthew o privi cu atenție pe Isabelle, în căutarea celei mai palide umbre de nemulțumire.

Ea îi zâmbi.

— Da, Matthew, de ce nu. E timpul să-i cunoști pe ai noștri.

Matthew știa că implicația ultimei sale fraze nu trebuia luată în serios. Dar, ca toți suferinzii din dragoste neîmpărtășită, încetase să mai aibă vreun fel de pretenții. Cuvintele fuseseră rostite. Și era recunoscător pentru asta. Pentru reveriile sale nocturne, pentru că noapte de noapte făcea autopsia zilei trecute, era singurul lucru care conta.

— Mi-ar plăcea, zise, adăugând cu un farmec calculat și jucăuș, credeam că n-o să mă mai întrebați niciodată.

Nu mai avea nevoie de prompter. Stăpânea perfect cuvintele.

Théo și Isabelle locuiau la primul etaj al unei case de pe strada Odéon, unde se ajungea pe o scară în spirală care urca dintr-o curte interioară asemănătoare cu alte o mie de pe Cheiul Stâng. Apartamentul era mare, dacă te luai după numărul de camere, dar nu părea prea avantajos, din moment ce toate aveau tavane joase și nu erau prea mari, ba chiar păreau și mai mici din cauza rafturilor de cărți răspândite pretutindeni.

Tatăl lor era un dandy fosilizat, o sculptură de Giacometti în halat de mătase, care-și trăia viața pe marginea prăpastiei, cu nepăsarea cuiva care trăiește într-o vilă de pe malul unui lac suedez. Ca poet, era un perfecționist faimos. Când scria, era ca un tăietor de lemne care sapă în

trunchiul unui copac pentru a obține un unic băț de chibrit. Când spunem bețe de chibrit, ne referim la cuvinte. Era la fel de admirat pentru aceste cuvinte cum sunt alți scriitori pentru frazele lor geniale.

Erau atât de puține cuvinte pe paginile sale și atât de puține pagini într-un volum de-al său de versuri, încât deseori îți lua mai multă vreme să-i citești cronicile decât cărțile. Și, ca toți poeții care trăiesc deasupra tuturor și refuză să coboare din turnul lor de fildeș înconjurat de nori, era extraordinar de sensibil la orice critică. În agenda de telefoane erau la fel de multe ștersături ca și în manuscrisele lui.

Mama lor era englezoaică, o femeie cu mult mai tânără decât soțul ei, care acceptase ideea că rolul său primordial în viața soțului era să servească acelui invalid arțăgos: inspirația acestuia. Era mereu sursa lui și îl aprovizionă cu o infinită varietate de bunătăți: pahare pline cu ceai indian apos, vagi cuvinte de încurajare și, cel mai mult, cu liniște. Odată, într-adevăr, când Théo se așezase pe carpeta din camera sa ca să asculte *Bolero*-ul lui Ravel, își băgase de atâtea ori capul pe ușă, rugându-l să dea mai încet sonorul ca să nu-și deranjeze tatăl, încât în cele din urmă faimosul crescendo rămăsese la nivelul pianissimo tot timpul. Ca și viața ei de altfel.

Când Isabelle intră în salon, își găsi tatăl așezat într-un fotoliu în fața șemineului bogat ornamentat. Se jucă în glumă cu firele lui de păr de la ceafă.

— Papa, noi suntem. Mâncăm aici astă-seară.

— Și Cinemateca? mormăi el, fără să ridice privirea de la ce făcea: tăia paginile unei cărți cu un cuțit de bronz.

— Închisă. Și îi luă cuțitul de tăiat hârtie din mână. Nu vezi că avem un musafir? El e Matthew.

Târșându-și picioarele și adunându-și poalele halatului, poetul își măsură din priviri oaspetele. Pentru că fusese scriitor rezident la un liceu oarecare din Midi, vreme de un semestru de neuitat, era oarecum familiarizat cu tineri americani care să-i patruleze prin cameră, dar aceștia fuseseră până acum absolvenți care pregăteau teze legate de opera sa. Când dădu mâna cu Matthew, ochii păreau că gândesc independent de restul feței musculoase. Avea pleoape de păpușă.

— L-am invitat pe Matthew la cină, continuă Isabelle. Locuiește într-un hotel ca vai de el și nu are plită.

Poetul clipi. Nu știa ce e aia plită. Credea că era un fel de American Bar and Grill.

— În cazul ăsta, ar trebui s-o anunți și pe mama ta. Cu siguranță nu e destulă mâncare pentru cinci persoane.

Matthew vru să intervină.

— Oh, vă rog, nu vreau să vă incomodez.

— Prostii, dragul meu. Nu te putem lăsa să te întorci într-un hotel fără plită. Ia loc, te rog. Servește-te cu o țigară și, scoțând pachetul din buzunarul halatului, îi întinse una lui Matthew.

— Nu fumează, zise Isabelle.

Retrăgând cu subtilitate țigara, tatăl o puse la loc în buzunar.

— Sigur că nu fumezi, îi spuse lui Matthew. Ești prea tânăr, după cum văd, prea tânăr și ca să locuiești într-un hotel, nu? Îl cercetă cu atenție. Câți ani ai? Cincisprezece, șaisprezece?

Încurcat, Matthew răspunse:

— Optsprezece.

Poetul clipi din nou. Se uită la Matthew cu neîncrederea întipărită pe față. Era clar că nu-l credea. Urmă un moment neplăcut, întrerupt de intrarea soției sale. Pusă în gardă de Théo, ea insistă că reorganizarea mesei pentru cinci persoane în loc de două nu constituia nici un fel de

problemă.

Cina fu și ea un moment sinistru. Poetul se lansă imediat în ceea ce cândva Baudelaire numise, referindu-se la Victor Hugo, „acel monolog pe care el îl consideră conversație”. Indiferent ce fel de public avea, un ziarist, un absolvent, câțiva oameni de litere, un tânăr american prieten cu progeniturile sale, era incapabil să devieze de la traiectul obișnuit.

— *Hein*, dragul meu Matthew? Căci, știi, viața unui scriitor nu e altceva decât o duplicitate. Ceea ce americanii numesc „prefăcătorie”. Scriu o poezie? Nicidecum. Nimic mai clar. Mă prefac, de fapt, că scriu o poezie. Mă prefac că scriu un volum de poezii. Poetul — adevăratul poet, *n'est ce pas?* — este cel care pretinde că scrie un poem, pretinde că scrie o carte, până în acel moment miraculos când descoperă că o nouă poezie, un nou volum s-au materializat singure în fața lui. Ei? De aceea n-am să înțeleg eu niciodată genul de scriitor — genul lui Mauriac — care stă la masa de scris de la nouă la cinci. Pentru ce? Este asta o profesie? *Foutaise!* Sau poate... sau poate s-ar compara cu... numai cu, înțelegi... profesiunea doctorului. Mă urmărești, tinere prieten american? Căci poetul, ca și doctorul, trebuie să fie pregătit la orice oră din zi sau din noapte. *L'inspiration, c'est ça*. Ca și un copil, nu alege o oră rezonabilă la care să vină pe lume. Nu are nici un pic de considerație pentru poet — *ça non*. Dar când sosește... atunci, știi... este... — aici vocea îi împrumută smerenia conferită de patos creatorului conștient de nimicnicia sa în fața misterului demiurgic — este... este magnific. Căci nu suntem altceva decât călugări, dragul meu Matthew, călugări care intră în literatură cu capul plecat, ca pentru primirea ordinului religios. E simplu. Poetul pentru care subiectul, singurul subiect imaginabil, este arta — iar pentru un poet adevărat, ascultă la mine, nu există alt subiect —, un astfel de poet este un călugăr a cărui întreagă existență se confundă cu adorarea Dumnezeului său și al cărui Rai este posteritatea sa. Tu — accentuă pe *tu* — tu înțelegi ce-ți spun eu, nu-i așa? Nemurirea sufletului său. Căci ce altceva este o operă, până la urmă, dacă nu sufletul creatorului ei? Asta e motivul pentru care le râd în nas fosilelor ălor de tampoane patetice din Academie, cu pretențiile lor de imortalitate! *Les Immortels*, hah! Maurois, Archard, Druon, Genevoix, ăștia! Un adevărat cimitir, *n'est ce pas?* Sunt niște morți, asta sunt, nu nemuritori, morți ca scriitorii, mumificați ca oameni, tolăniți în *fauteuils*-urile lor ca orice moșnegi în scaunul cu roțile. Ce farsă! *Hein?* Și, știi, tocmai mi-am dat seama, adevărata nemurire, a unui Racine, Montaigne, *qu'est-ce que j'en sais*, Rimbaud, înseamnă pentru Nemurirea Academiei Franceze ceea ce înseamnă Raiul pentru Vatican. *Hein?* Căci asta e Academia, Vaticanul literaturii franceze. Da, da, acum mi-e clar, Academia și Vaticanul. Verdele Academiei nu concurează roșul papal? Eh? Eh? Nu ești de acord? Ha, ha, ha! Ai putea să... și... și în fiecare joi, ai auzit de joia lor, *hein*, acele absurde zile de joi pe care le petrec trudind la faimosul Dicționar? *Quelle connerie!* Ai crede că e un dicționar francez, nu? Deloc. E latinesc, bietul meu prieten, e latinesc. Limba Vaticanului. Ne latinizează superba noastră limbă, *hein?* Mă urmărești?

În pumnul drept, pe care și-l încheștase, Matthew ținea o brichetă albastră, una dintre cele care se găsesc cu ușurință în *tabacs*-uri, care nu costă mai mult decât un pachet de țigări și care îi aparținea de fapt lui Isabelle. Se jucase cu bricheta, tot fățâind-o, înconjurând cu ea carourile de pe fața de masă. Iar acum, în liniștea care urmă ultimelor cuvinte ale poetului, cuvinte care-i fuseseră adresate chiar lui, realiză cu neplăcere că toate privirile erau îndreptate asupra lui.

Cu un tremur de spaimă, rămânând pentru o clipă fără un punct de sprijin și înregistrând din acest motiv un maxim pe scara sa Richter, Matthew își înalță privirea către gazdă.

— Tinere, scuză-mă, te rog, zise poetul, împăturind mecanic șervețelul din fața sa. Îmi imaginam că-ți vorbesc ție în particular. Și că mă ascultai. Oricum...

— Vă ascultam, răspunse un Matthew înspăimântat. Doar că...

— Ce?

— Nimic, sincer, nimic.

— Pari a fi fascinat de această banală brichetă, nenumărate altele de același fel — într-adevăr, de culori diferite — intrând deja în orizontul a nenumărați tineri de vârsta ta.

Ridică obiectul și-l cercetă rapid, apoi îl aruncă pe masă cum ar fi aruncat un chiștoc de țigară care-i ardea degetele.

— Poate vei găsi de cuviință să-ți împarți epifania cu noi?

— Papa... începutu Isabelle.

— *Tais-toi*. Matthew?

— Ei bine, domnule, începu cu timiditate Matthew, eu tocmai...

— Da?

— E adevărat, mă jucam cu bricheta lui Isabelle — cum faceți dumneavoastră. Și, ei bine, am pus-o aici pe masă, pe fața de masă în carouri — și s-a întâmplat să cadă pe diagonala unuia dintre pătrate. Atunci am observat că avea exact lungimea diagonalei. Uitați-vă.

Ca să fie mai clar, improviză o demonstrație.

— Apoi am pus-o de-a lungul unei laturi a pătratului și am observat că ajungea în punctul în care acesta se întâlnea cu un altul. Vedeți, se potrivește și așa.

Luă de pe masă o farfurie pe care era pictată o salcie albastră. Acum uitați-vă la farfuria aceasta. Sunt sigur... da, am dreptate — toată lumea se aplecă să vadă — lungimea brichetei e egală cu înălțimea acestei mici pagode, iar lățimea sa... lățimea... este, uitați-vă, egală cu acești cinci pași care conduc la ea.

Rămase în așteptare, holbându-se la ei, roșu de rușine.

— Nu e prima oară când observ acest fel de... ei bine, de armonie. E ca și cum toate lucrurile din lume ar trebui să aibă în mod misterios aceeași mărime. Ca și cum fiecare obiect, fiecare *lucru*, e fie la fel de lung ca un altul, fie pe jumătatea lui sau de două ori cât el. E ca și cum ar exista o unitate globală — poate chiar cosmică — de forme și mărimi.

Matthew așează cu conștiinciozitate bricheta la loc pe masă.

— Acest lucru m-a făcut să cad pe gânduri adineauri, domnule. Îmi pare rău dacă v-am întrerupt șirul ideilor.

Ceasul de pe cămin bătea în același ritm cu însăși inima timpului. Poetul se încruntă. Vreme de câteva minute se uită la Matthew cu o privire atentă, dar mult mai binevoitoare. Își drese vocea, apoi se întoarse spre Théo, așezat în stânga lui, întorcându-și scaunul cu piciorul.

— Ai un prieten interesant, Théo. Mai interesant, bănuiesc, decât îți dai tu seama. Ar trebui să te folosești de ocazie și să-l cunoști mai bine.

Apoi se întoarse iarăși către Matthew.

— Tânărul meu prieten, observațiile tale mă intrigă. Da, da, așa e. Mă uimește faptul că se aplică perfect pe societatea noastră modernă. La suprafață totul este haos. Totuși, de deasupra, de unde privește Dumnezeu, totul se leagă, *se potrivește*.

Arătă cu mâna, o mână acoperită cu pete de la ficat, către Théo și Isabelle.

— Copiii mei cred — și, într-adevăr, așa credeam și eu când eram de vârsta lor — că stadiul de — de — cum să-i spun? — stadiul de *rebellious ebullition* în care trăiesc reprezintă o amenințare reală și serioasă la adresa forțelor universului. Ei cred că grevele, demonstrațiile și *sit-in*⁵-urile — *sit-in* le spuneți, nu? — au capacitatea nu numai de a provoca societatea, ci și de a *schimba* în cele din urmă. Ce nu înțeleg ei este că societatea noastră are de fapt *nevoie* de aceste forțe distructive, care par a-i fi ostile. Are nevoie de ele cum un monopolist are nevoie de un concurent — care să-i autentifice faptul că *este* un monopolist. Și așa se face că cei care

demonstrează, ca și cei împotriva cărora se demonstrează, sunt în realitate simple elemente ale acelei armonii transcendente pe care mica ta analogie ne-a revelat-o cu atâta farmec.

Pentru o secundă, în încăperea domni liniștea. Apoi Théo o întrerupse cu un furnăit.

— Nu ești de acord?, făcu poetul. *Quelle surprise!*

Théo se întoarse încet pentru a-și privi tatăl în față.

— Ce zici tu? Dacă Langlois e dat afară, ar trebui să stăm cu mâinile-n sân? Dacă imigranții sunt deportați și studenții bătuți, n-ar trebui să facem nimic? N-ar trebui să facem nimic pentru că — gesticulă cu brațul — văzute de sus, de undeva de sus, lucrurile sunt parte dintr-un tot. Noi suntem parte din lucrurile împotriva cărora ne luptăm și totul se sfârșește la fel.

— Ce voiam eu să zic e că puțină luciditate nu strică.

— Deci toată lumea greșește, mai puțin tu? În Franța, Italia, Germania, America?

— Ascultă la mine, Théo, zise tatăl cu oboseală în glas. Înainte de a putea să schimbi lumea, trebuie să înțelegi că tu însuși ești parte din ea. Nu poți să rămâi în afară și să te uiți înăuntru.

— Tu ești cel care vrea să rămână în afară! Tu ești cel care a refuzat să semneze o petiție împotriva războiului din Vietnam!

— Poeții nu semnează petiții. Semnează poeme.

— O petiție e un poem!

— Da, Théo, iar un poem este o petiție. Mulțumesc, dar nu m-am ramolit chiar într-atât încât să fie nevoie să-mi vorbești tu despre munca mea.

— Clar!, zise Théo cu violență. Ai scris rândurile alea. Și-acum respingi toate lucrurile pentru care pledează.

Vreme de câteva secunde, poetul își cercetă fiul din priviri, clătinând din cap. Apoi se întoarse înapoi spre masă.

— Cât e ceasul?, întrebă.

Matthew, care, datorită vieții fără ceas, devenise la fel de sensibil la curgerea timpului precum un orb la mirosuri și sunete, se aventură: — Zece și douăzeci?

Era de fapt zece și douăzeci și două de minute.

— Draga mea, abia suspină poetul către soția sa, e timpul să ne retragem. Am de răspuns la niște scrisori... scrisori... *n'est ce pas*, adăugă cu ultimele forțe, care îmi stau pe creier ca și facturile neplătite. Rămâneți la discuții cât doriți, voi trei. De ce nu-l invitați pe Matthew să-și petreacă noaptea aici?, îi zise el lui Théo. Hotelul ăla pare înfiorător.

Apoi se ridică, urmat de soția lui veșnic zâmbitoare, ieși din sufragerie cu un mers atât de mașinal, încât nimeni nu s-ar fi mirat dacă i-ar fi descoperit la spate o cheiță.

De deasupra, de undeva din eter, fața de masă în carouri semăna perfect cu o tablă de șah. Soarta își muta pionii, asigurându-și apărarea și plănuiind liniile de atac. Dar un astfel de angajament se poate dispensa de convenția care alternează pătratele alb-negre. E un joc ce se poate juca în deșert, pe ocean. Motivul feței de masă era un simplu joc destinat cunoscătorilor.

Aprinzându-și o țigară, îndreptată către Matthew, Isabelle spuse doar:

— Ei, bine?

— Ce înseamnă asta?

— Vino, vino, micuțele. De ce nu ne-ai mai încântat până acum cu aceste speculații filosofice ale tale? Papa a fost teribil de impresionat.

— Papa vorbește aiurea, zise Théo, scobindu-se posomorât între dinți.

— Mie mi-a plăcut de el. Mi-a plăcut de amândoi, zise Matthew. Mi s-au părut foarte de treabă.

Isabelle avea, ca de obicei, propria ei teorie.

— Părinții altora sunt întotdeauna mai simpatici decât ai tăi, zise ea, presând cu degetul scrumul adunat în căușul palmei. Totuși, din cine știe ce motiv, adăugă ea pe gânduri, propriii noștri bunici sunt întotdeauna mai simpatici decât ai altora.

Matthew îi aruncă o privire.

— Știi, nu m-am mai gândit la asta. Dar e adevărat, absolut adevărat.

— Ești dulce, zise Isabelle cu un zâmbet care până la jumătate se transformă într-un căscat, iar eu merg acum la culcare. Noapte bună.

Scoțându-și papucii ei ușori și joși pe măsură ce înconjură masa, îl sărută întâi pe Théo, iar apoi, fără nici o ezitare, pe Matthew.

— Apropo, zise, pe jumătate afară din cameră, rămâi?

— Dacă mă primiți...

— În regulă.

Théo îl conduse pe Matthew în camera lui. Patul era nefăcut. Un pian venerabil stătea într-un colț. Rafturile erau înțesate cu istorii ale filmului, monografiile ale regizorilor și autobiografiile fantomatice ale vedetelor de la Hollywood. Pe pereți erau prinse fotografiile cu actori și actrițe: Marlon Brando rezemat cu nonșalanță felină de o motocicletă aerodinamică; Marilyn Monroe în picioare deasupra unei guri de metrou, cu rochia albă unduind în jurul coapselor precum petalele unei superbe orhidee; Marlene Dietrich, fulgul de nea, cu tenul ei perfect care se pierdea în fundal. Puse grămadă pe un divan de lângă ușă se aflau diverse numere din *Cahiers du Cinema*. Iar deasupra patului lui Théo — și, datorită faptului că fusese înrămat de un tâmplar profesionist, ieșind în evidență față de celelalte fotografii — se afla un mic portret oval. Era Gene Tierney într-un instantaneu din *Laura*.

Deși fusese nerăbdător să vadă această cameră la care visase în nenumărate rânduri, Matthew fu cuprins de un sentiment de *déjà vu*, convins nu numai că o mai văzuse cândva, ci și că aici se petrecuse ceva important pentru el. Îi luă o secundă să-și dea seama de sursa indispoziției sale. Ce era acest pat nefăcut, această grămadă de *Cahiers du Cinema*, fotografiile de pe pereți și micul portret, dacă nu, în mod miraculos transportate aici, patul nefăcut, jocurile de strategie adunate grămadă, steagul liceului și profilurile frumoase răspândite pe covorul bunului său prieten din San Diego?

Era trecut de miezul nopții. Fără s-o ascundă, Théo sperase că or să vorbească de-ale lor. Așteptase cu nerăbdare să comenteze împreună filme, noaptea, tolăniți pe pat, fumând poate și niște iarbă.

Dar Matthew voia să fie singur, pentru a revedea, cu încetinitorul, filmul cu evenimentele zilei. Așa că abia răspundea la întrebările lui Théo. Căsca în mod teatral, ca un actor amator, sperând că prietenul său va înțelege aluzia.

În sfârșit, dându-se bătut fără nici o plăcere, Théo îl conduse în camera liberă a apartamentului, salvată de la soarta celorlalte în sensul că aici mobila era puțină și elegantă, cu podea de parchet, trei scaune cu spătare drepte, pătuțul îngust și, deasupra acestuia, exact acolo unde în camera lui Théo se afla portretul *Laurei*, o reproducere înrămată a tabloului lui Delacroix, *La Liberté guidant le peuple*. Un instantaneu cu Rita Hayworth fusese lipit cu scotch peste chipul voluptuoasei personificări a Libertății, care-și expunea sânii goi.

O dată rămas singur, Matthew se dezbracă fără grabă și lăsă să i se deruleze prin minte jurnalul de evenimente al zilei, pe care se pregătise să și-l proiecteze în seara aceea. Detaliile țâșneau deja, cadre de sine stătătoare, analizate de regizor pe o bandă de celuloid ținută în dreptul luminii — tabloul lui Watteau, *Gilles*, de la Louvre, săruturile schimbate afară, împușcăturile și

pocniturile de pe esplanadă.

Matthew încerca plin de furie să-și șteargă aceste imagini de pe retină. Nu se mulțumea numai cu o pleiadă de puncte luminoase. Totul trebuia să se desfășoare în ordinea corectă, la viteza potrivită.

Fără nici un sens, își făcu cruce în fața *Libertății* lui Delacroix, rosti o rugăciune pioasă și, numai în chiloți, se băgă în pat. În semiîntuneric, trase draperiile din celălalt capăt al camerei, făcându-le să foșnească abia perceptibil. Închise ochii. Cortina se ridică. Și începu filmul.

Mai târziu în aceeași noapte, când firul evenimentelor parcursese de mult drumul sinuos al memoriei, se trezi. La început nu realizează unde se afla. Apoi își aminti. Și imediat își dădu seama cu stupeoare că se trezise pentru că trebuia să meargă la baie, iar Théo uitase cu o seară înainte să-i arate unde se afla.

Sări repede în haine și ieși pe coridor. Dar simțul orientării nu-l ajuta. Îi era imposibil să-și imagineze topografia unui apartament care arăta ca un stup de albine. Primul coridor se întâlnea în unghi drept cu altul. O ușă de pe stânga fusese lăsată întredeschisă. O împinse pe furiș și aruncă o privire înăuntru. O cadă de baie, un lavoar, suporturi de prosoape. Aprinse lumina, intră și încuie ușa în urma lui.

Baia, din păcate, se dovedi a avea numai o cadă, nu și un scaun de toaletă. Dar lunile trăite în camera de hotel mizerabilă și aproape goală de pe Cheiul Stâng făcuseră din urinatul în lavoar o obișnuință pentru Matthew. Dădu drumul la robinetul de apă rece și urină în bazin.

Întors în coridor, merse pe urma propriilor pași. Aerul din casă părea împietrit. Drept înainte se afla o ușă închisă, încadrată de un firicel de lumină. Pași spre ea fără zgomot. Aruncând o ultimă privire către coridor, o deschise.

Era camera lui Théo, și nu a lui, cum crezuse. Pe noptieră, o lampă roz, uitată aprinsă, arunca o lumină palidă peste pat. Și ce văzu înăuntru? Pe Théo și Isabelle.

Isabelle era un Balthus. Dormea rășchirată pe întregul pat, pe jumătate acoperită, cu trupul întors pe o parte, într-o postură fermecătoare de abandon total, cu părul despletit împrăștiat pe pernă, cu o șuviță atingându-i buzele; purta o bluză albă, simplă, fără mâneci și chiloți albi și arăta de paisprezece ani. Lângă ea, Théo era gol. Dormea și el, cu un picior sub cuvertură și celălalt deasupra, ca un arlechin în pantaloni pestriți, cu cracul stâng închis la culoare și cel drept deschis. Dormea pe spate, cu o gleznă atârându-i peste marginea patului, cu capul odihnindu-se în palme, ca al unuia tolănit într-un câmp. Două umbre cârlionțate i se zăreau la subraț; cea de-a treia, care la bărbați formează vârful unui triunghi întors, era subliniată de așternuturi, acolo unde o coapsă se iveau de sub ele.

Ceea ce făcea din această priveliște una extraordinară era impresia că membrele celor doi erau comune.

Matthew rămase multă vreme împietrit în pragul odăii, paralizat nu numai la vederea celor două corpuri împletite dintr-un accident motor, ci și a enigmei androginului.

În cele din urmă, închise încetitor ușa și se îndepărtă în vârful picioarelor.

Când deschise ochii a doua zi dimineață, după o noapte cumplită, o văzu pe Isabelle, care stătea de parcă era gata să se năpustească asupra lui, ghemuită pe cearșafuri, privindu-l cu atenție. Pe umeri avea un capot demodat, maro închis, cu șnururi împletite la mâneci și revere, întortocheate ca cele de pe uniforme de husarilor de la operetă. Numai lucirea palidă a unei coapse stătea mărturie că, sub halat, încă mai purta bluza albă fără mâneci și chiloții de noaptea trecută. Matthew n-avea idee de câtă vreme stătea așa, ghemuită deasupra lui. Nici nu-i dădu ocazia să o întrebe, căci imediat își ridică arătătorul la buze și, cu vocea unui hipnotizator, îi șopti:

— Nu vorbi. Eu comand.

Cu limba scoasă și mâna sigură, pe jumătate școlăriță și pe jumătate chirurg, Isabelle își băgă degetul în crăpătura moale din colțul ochiului său stâng și scoase cu încetineală stalactita fragilă a somnului care fusese închisă acolo. După ce o supuse unei atente examinări de pe vârful degetului, o îndepărtă, apoi mai scoase încă un fragment gălbui și scămos din ochiul celălalt. Dacă, pe degetul ei, aceste două fărâme păreau infime, Matthew simți că tocmai îi fuseseră extrase din ochi o pereche de zaruri.

Când operațiunea se încheie cu succes, Isabelle se rează în genunchi.

— Bună dimineața!

Matthew se ridică pe pernă. Continua să se acopere cu așternuturile, nepurtând altceva decât chiloții.

— Ce-a fost asta?

— Ei bine, micul meu Matthew, răspuse ea, îți îndepărtam somnul din ochi. Ai ochi frumoși, știi? Théo mă lasă să fac asta în fiecare dimineață, dar n-am vrut să-mi scape o a doua tură.

— Ce ciudat că vrei să faci asta.

— Găsești?, zise Isabelle, sărind pe podea. Nu ți-a plăcut?

— Trebuia să-mi placă?

— Normal!, răspuse. Apoi, bătând din palme, făcu: Hai, sus, sus! Toată casa e-n picioare și gata să-i facă pe plac domnului!

Ținându-și cu mâna trena halatului, se făția prin cameră, ridicând obiecte la întâmplare și cântărindu-le în mâini, ca și cum amintiri de mult uitate din copilăria ei începeau s-o bântuie.

Matthew nu făcu nici o mișcare. O urmărea, fascinat, de sub cuvertură.

Într-un final, ea se întoarse spre el.

— Ce mai aștepți?

— Isabelle, te rog, nu sunt îmbrăcat.

Ea îi zâmbi, își ridică sprâncenele a nedumerire — ei, și ce dacă? — și continuă să alunece prin cameră, plutind între pat și unul dintre scaunele cu spătar înalt, de la scaun la o comodă Biedermeier, de aici la *Libertatea* lui Delacroix, ștergându-le ușor de praf cu vârful degetelor sau mângâindu-le cu palma.

Deodată, în punctul culminant al acestui spectacol de gală, îi aruncă lui Matthew următoarea întrebare:

— Cine în ce film?

Fără să ezite nici o clipă, el răspuse: Garbo în *Queen Christina*. Scena în care spune adio camerei unde făcuse dragoste cu John Gilbert.

— În viitor, în amintire, croncăni Isabelle, încercând să imite accentul actriței suedeze, voi trăi din nou în această încăpere.

Aruncându-și în sus un picior de sub halatul cu trenă, deschise ușa de la dormitor și îi strigă: — Baia e la capătul coridorului, prima pe stânga. O aripă e numai a noastră, să știi. Dacă nu ești acolo într-un minut, venim după tine. Și ușa se trânti cu zgomot.

Matthew se trezise într-o stare de indispoziție pe jumătate conștientizată, pe care intrarea intempestivă a lui Isabelle nu-i lăsase timp s-o identifice. Acum îi căută și sursa. Ea tocmai spusese că „o aripă era numai a lor”. Se referea la aripa casei? Oare de asta cei doi dormeau împreună, frate și soră, fără să se ferească, Romeo și Julieta născuți sub steaua nefastă, nu pentru că aparțineau unor familii diferite, ci pentru că se născuseră în aceeași? Dar poate că Isabelle căuta alinare în brațele fratelui său, alinare împotriva singurătății sau insomniei? Sau poate el, Matthew, interpretase greșit expresia extatică a corpului ei abandonat, cu mâinile, picioarele,

extremitățile ei încântător de prelungi, reunite ca stelele unei constelații de pe o hartă astrologică, de membrele ei ca niște căi lactee aruncate în neorânduială?

Îi găsi pe Théo și Isabelle în aceeași baie pe care abia o nimerise cu o noapte înainte. Purtau amândoi doar lenjeria intimă. Théo se bărbierea cu o mașină electrică, în vreme ce Isabelle stătea pe marginea căzii, tăindu-și unghiile.

Curățenia face casă bună cu smerenia în aceeași măsură în care o piscină își are locul lângă o biserică. Deși părea profund inocentă, această mică imagine îi umplu lui Matthew nările cu aroma difuză a tuturor piscinelor pe care le cunoscuse.

Când era mic, avea o asemenea pasiune pentru bazinele de înot, încât în cele din urmă deveni un înotător mai bun, mai rapid și mai puternic decât s-ar fi așteptat oricine de la o structură atât de fragilă.

Nu se simțea atras atât de piscine, cât de posibilitatea de a-i privi pe înotătorii tineri, de sex masculin, asemănători acelor statui fermecătoare, cariatide sau fântâni, cum plonjau în apă cu forța unor torpile, pentru ca imediat să iasă la suprafață, despicând apa în fâșii ca numeroase perechi de foarfece. Simțurile lui abia trezite la viață erau mai degrabă incitate de ceea ce se întâmpla în culise. Acolo, descoperise cutremurat un adevărat cocktail de spermă, sudoare și săpun, căci mlădioșii tineri, magnați ai frumuseții, *dandies* ai goliciunii, medaliații cu aur la vigoare, echilibru și siguranță, se perindau înainte și înapoi printre cubiculele mizerabile, expunându-și trupurile de manechini, pozând în manechini, pozând în *Venus* a lui Botticelli sau în *Miss O'Murphy* a lui Boucher, ale căror fundulețe rozalii oricine s-ar arăta încântat să le plesnească zgomotos. Nu era ceva neobișnuit să zărească ce se întâmpla dincolo de faldurile unui prosop strâns cu neglijență peste picioarele încrucișate, care lăsa să se întrevadă luminescența unui corp de Narcis adolescent prins *in flagrante delicto* cu el însuși, ale cărui expresii și grimase îi evocau imaginea unui samurai pe punctul de a-și face harakiri.

— Uite, zise Théo, punându-i aparatul de ras în mâini, poți să-l folosești.

Vreme de o clipă, Matthew nu știu ce să răspundă; și tocmai datorită acestei ezitări nu mai reuși să disimuleze. Imediat Théo îi scrută cu privirea trăsăturile lui de băiețel cuminte, la fel de atent cum o făcuse tatăl său cu o seară înainte.

— Tu nu te razi, nu-i așa?

Isabelle alunecă de pe marginea căzii și se apropie de Matthew.

— Lasă-mă să văd.

Două bluze fără mâneci și două perechi de chiloți albi, dintre care unii cu o umflătură în dreptul șlițului, iar ceilalți ușor adumbriți de silueta întunecată a unei movile triunghiulare se apleacă asupra sa — nimic nu putea să-l excite mai tare, să-l tulbure în miezul inimii și în același timp să-l sperie.

Începu să se retragă, fără să reușească altceva decât să se pomenească ținut în ușa băii, de care stăteau agățate o mulțime de capoate și halate de baie.

Când Isabelle întinse mâna să-i mângâie obrazul, o ținu la depărtare de un braț.

— Oprește-te. Lasă-mă în pace.

Se retraseră imediat, frate și soră. Își imaginau că Matthew devenise imun la toate astea, așa cum și lor încetase să le mai pese de ironiile pe care și le aruncau unul altuia. Îi sperie imaginea ochilor lui mari, îndurerați, în spațiul închis, ochi care îi devorau întregul chip, baia strâmtă, creșteau în spațiul dintre tavan și pereți, între pragul de sus și cornișe, asemeni merelor uriașe ale lui Magritte.

— Ei bine, nu mă bărbieresc, răspunse îmbufnat. Și ce-i cu asta?

— Nimic, murmură Isabelle, cu un zâmbet vinovat.

— Și tata era așa, continuă el. Nu s-a bărbierit până la douăzeci de ani. Nu e nimic neobișnuit în asta.

— Bineînțeles. Doar că...

— Ce?

— E ceva neobișnuit pentru un american, nu?, zise Isabelle. Și mai degrabă potrivit pentru un mexican.

— Mexican?

— Un mexican fără păr.

— Ce e asta?

— E o rasă de câine, spuse Isabelle. Mai interesant e că are și păr. Are păr acolo unde au și oamenii. Întrebarea este, tu ai?

— Ce?

— Ai păr... acolo?

Fără nici o rușine, indică locul respectiv pe propriul ei corp.

Dragostea e oarbă, dar nu și surdă.

Matthew simți cum îi tremură buza de jos. Într-o secundă-două, urma să se transforme într-o piftie tremurândă, lipsită de terminații nervoase. Cu gura plină de pastă de dinți și apă, părăsi în grabă baia.

Îndreptându-se către camera sa, auzi cum în spatele lui izbucnea o ceartă între Théo și Isabelle, apoi cum se trântea o ușă. Fără suflare, încă în chiloți, frecându-și bărbia cu un prosop, Théo îl prinse din urmă.

— N-o lua în serios, zise, cuprinzând cu brațul umerii lui Matthew, nu-i nimic față de ce pățesc eu în fiecare zi.

— Prea târziu. Plec.

— Pleci? Dar n-ai luat micul dejun.

— Nu mănânc niciodată dimineața.

— Dar urma să te invităm să mai rămâi.

— Cum?

— Părinții noștri pleacă la Trouville mâine. Pentru o lună. Și ne gândeam că ți-ar plăcea să te muți aici. Nu trebuie să te întorci în camera aia, nu-i așa? Ai plătit în avans?

— Nu...

— Ei bine, atunci rămâi. Isa va fi dezamăgită dacă nu rămâi. Am discutat despre asta aseară.

Ultimele cuvinte îi scăpaseră fără voie. Din moment ce Isabelle se ridicase înaintea lor de la masă, ea n-ar mai fi avut când să mai vorbească cu Théo până dimineață. Dar mintea lui Matthew nu se mai concentra acum pe argumente mărunte, ci pe altele, mult mai puternice.

I se oferise privilegiul accesului la o lume secretă, o lume din care fusese mereu exclus, o planetă mult îndepărtată de sistemul solar al oamenilor obișnuiți, onorabili, care, ca și astronomii medievali, aveau tendința de a confunda sistemul lor solar cu întregul univers. Era o lume despre care nu știuse nimic până în urmă cu douăzeci și patru de ore. Pe locuitorii acestei lumi îi frecventase numai când avuseseră ei bunăvoința, asemeni îngerilor sau califilor, să hoinărească incognito prin lumea oamenilor obișnuiți, onorabili.

Această planetă, orbitând în jurul Pieței Odéon, se lăuda deja cu niște membre încâlcite, paturi nefăcute, o baie comună caldă, umedă, cu ferestre înrouate, unde plutea un amestec de mirosuri dubioase, ca și cu alte mistere care rămâneau nedezvăluite, dar care ar fi putut să se lase descoperite la un moment dat.

Să se mute în apartament, pentru cât de puțină vreme, ar fi fost o greșeală: asta știa cu certitudine. Să n-o facă, ar fi fost în aceeași măsură o greșeală. Ideea era să facă greșeala potrivită, și nu pe cea nepotrivită.

Când Isabelle veni să-i sărute fruntea cu afecțiunea unei surori și să-și ceară scuze, plină de ceea ce părea a fi doar sinceritate, pentru insensibilitatea de care dăduse dovadă mai devreme, Matthew acceptă. Mai târziu, în aceeași zi, merseă cu el să-și ia lucrurile de la hotel.

În cele din urmă, ieși la iveală că, într-adevăr, casa avea o astfel de aripă, locuită în exclusivitate de cei tineri. Îi dăduseră chiar și un nume: *le quartier des enfants*. În drumul său către bucătărie, unde stăteau toți trei cu coatele pe masă înmuind în cafea tartinele unse cu unt, Matthew își dădu seama cât de departe se aflau dormitoarele lor de centrul apartamentului.

Cum avusese mereu o constituție prea fragilă pentru a putea fi trimis în vreo tabără, și prin urmare nu luase niciodată micul dejun în afara propriei familii, Matthew era hotărât să păstreze amintirea acelei prime dimineți așa cum păstrezi negativul unui film, în stadiul său primar, înainte de a fi fost șifonat din cauza proiecției. Dar rezultatul acestei hotărâri fu că își investe fiecare gest cu o solemnitate nejustificată.

Ca și regina Christina, simțea că atinge cana de cafea, lingura, zaharnița pentru prima și nu cea din urmă dată.

Plouase toată ziua, iar cei trei prieteni rămaseră în casă. Retrăgându-se devreme în biroul său, în căutarea inspirației, poetul nu-și mai manifestă deloc interesul față de situația lui Matthew. Soția sa plecase la cumpărături în vederea excursiei la Trouville.

Băieții își petrecură ziua întinși pe patul lui Théo, lenevind ca niște pisici, pălăvrăgind, punându-și reciproc întrebări legate de filme, ca să-și testeze memoria, și actualizând albumul lui Théo.

Cât despre Isabelle, ea nu se arătă încântată de jocurile lor copilărești. Începu să citească un roman de Queneau, întorcând paginile cu lăcomie, ca și cum ultimele rânduri ale fiecărei pagini adăposteau o enigmă extraordinară, a cărei rezolvare se afla pe pagina următoare. Din când în când, își despleticea membrele ei colțuroase, întinse peste un mic gramofon așezat pe covor și punea din nou același disc, *Que reste-t-il de nos amours?*, față de care făcuse o pasiune.

*Ce soir le vent qui frappe à ma porte
Me parle des amours mortes
Devant le feu qui s'éteint.
Ce soir c'est une chanson d'automne
Devant la maison qui frissonne
Et je pense aux jours lointains.
Que reste-t-il de nos amours?
Que reste-t-il de ces bons jours?
Une photo, une vieille photo
De ma jeunesse.
Que reste-t-il des billets-doux,
Des mois d'avril, des rendez-vous?
Un souvenir qui me poursuit
Sans cesse.
Bonheurs fanés, cheveux aux vents,
Baisers volés, rêves mouvants,
Que reste-t-il de tout cela
D'tes-moi.*

*Un p'tit village, un vieux clocher,
Un paysage si bien caché,
Et dans un nuage le cher visage
De mon passé.*

Când Isabelle se ridică să pună din nou discul, a noua sau a zecea oară, fratele ei îi aruncă o privire cruntă.

— Dacă mai pui o singură dată discul ăla, jur că-l rup în două.

Ochii lui Isabelle se umplură de uimire.

— Dar îți place Charles Trenet.

— Greșit. Îmi plăcea.

— I-auzi, Matthew. Théo a văzut *Laura* de opt ori — de opt ori, poți să-ți imaginezi? Iar mie îmi ordonă să nu mai pun un amărât de disc. Ei bine, n-am s-o fac.

Și, prefăcându-se indiferentă, așeză din nou acul pe disc.

După hârșăitul obișnuit, vocea lui Trenet se auzi din nou.

Ce soir le vent qui frappe à ma porte

Me parle des amours mortes

Devant le feu qui s'éteint.

Théo se întoarse brusc la viață din stadiul larvar în care se aflase mai devreme, iar Isabelle se instalează imediat în fața gramofonului ca să-l apere de el. Ciocnirea devine inevitabilă. Apoi:

*Que reste-t-il des billets-doux,
Des mois d*

Des mois d'avril, des rendez-vous

Un souvenir qui me poursuit...

Un souvenir qui me poursuit...

Un souvenir qui me poursuit...

Acul se înțepenise.

În loc să-i mai domolească furia, accidentul îl enervă și mai tare pe Théo. Încercând să-l îndepărteze cu pumnii, Isabelle protestă cu un țipăt ascuțit, de fată.

— Oprește-te! Așteaptă! Matthew, spune-mi, ce film?

— Ce?

Isabelle încerca încă să-l îndepărteze pe Théo.

— Spune în ce film — arrête, je te dis! — spune în ce film acul unui gramofon se blochează pe disc. Pregătește-te să plătești, dacă nu știi.

— Un ac se blochează pe disc?

— Repede, repede, sau trebuie să plătești!

Matthew își scotoci prin memorie și într-un final izbucni: *Top Hat!*

— *Top Hat?*

— Nu-ți amintești? Fred Astaire dansează step în camera sa de hotel, deasupra apartamentului lui Ginger Rogers, iar discul se blochează?

Isabelle căzu pe gânduri, încercând să-și reamintească scena.

— Are dreptate, să știi, zise Théo.

— Bravo, micul meu Matthew!, strigă Isabelle.

— Dar, Isabelle, cum aș fi plătit dacă nu știam?

— A, zise ea, ar fi trebuit să spui!

Și așa începu jocul.

Isabelle, care obișnuia să dea fiecărui lucru un nume, chiar și celor care nu aveau nevoie de unul, le boteză Home Movies. Ideea era următoarea: fiecare își vedea de treabă, împreună sau separat, citind, jucând table în fața focului, identificând starurile care jucaseră în lista de filme din *L'Officiel des Spectacles* — aceasta părând a fi cea mai monotonă dintre ocupații — când unul dintre ei, asaltat dintr-o dată de vreo amintire oarecare, se oprea și interpreta repede, pentru ceilalți doi, o frântură dintr-o *mise en scène*, apoi striga: „Ce film?” sau „Numește personajul care...”.

De exemplu, mai târziu, în aceeași zi, completându-și albumul cu tăieturile din ziare pe care le colecționa de ani buni, Théo puse peste ele un prespapier de sticlă — din cele care, întoarse invers, produc o mică furtună de zăpadă. Apoi, dând nepăsător din umeri, intenționat sau nu, o lăsă să cadă pe covor. Fără să-i dea măcar șansa de a pune întrebarea regulamentară, Matthew și Isabelle răspunseră la unison: Citizen Kane!

Asta nu era greu de ghicit. Dar, în timp, jocul deveni mult mai dificil. Într-o dimineață, în bucătărie, între Matthew și Théo avu loc următorul schimb de cuvinte:

— Théo, mă întreb...

— Matthew, ai vrea să...

O pauză, apoi:

— Hai, zi...

— Scuză-mă, care era...

Încă o pauză.

— Nu voiam decât să...

— Intenționez să...

În acel moment Matthew izbucni.

— Spune din ce film e!

— Ce?

— Hai, Théo. Spune filmul, un film în care doi oameni vorbesc în același timp.

Ce a urmat fu o furtună de proteste de genul: „Nu-mi spune, nu-mi spune!” sau „Timpul a expirat! Taxa!” — până ce Théo fie își amintea despre ce film era vorba, fie plătea taxa.

Taxele trebuia să pornească de la o bază strict monetară. Un franc, doi sau cincizeci de centime, în funcție de veniturile victimei și de toanele câștigătorului. Dar se plictisiră repede și de aceste premii de nimic, care într-adevăr, din moment ce fondurile lor neînsemnate ajungeau oricum să fie adunate laolaltă, începură să pară lipsite de sens. Nu, așa cum o adevărată ierarhie de procese, torturi și încercări transformă jocul, care începuse atât de inocent, cu feste și chicote copilărești, într-un adevărat sacrament, o liturghie, la fel și taxele dobândiră o semnificație cu totul nouă.

Dar să ne întoarcem la acea primă după-amiază. Théo și Matthew părăsiră apartamentul la ora cinci. Motocicleta lui Théo era legată cu lanț și închisă cu lacăt în holul de la intrare al clădirii. Planul era ca ei să meargă până la hotel cu Matthew pe locul din spate, să-l lase pe

acesta acolo și să se întoarcă acasă, astfel încât el să-și facă bagajele și să ia apoi un taxi până la apartament. Dar a existat o deviere de la acest itinerar, una pe care Théo n-a îndrăznit să i-o mărturisească lui Isabelle, căci intenția lui era să treacă pe la Cinematecă pentru a vedea dacă, prin cine știe ce noroc, nu cumva aceasta își redeschisese porțile. Fiindu-i teamă de limba viperină a surorii sale, îl puse pe Matthew să jure că nu va sufla un cuvânt, altminteri va fi torturat de moarte.

Dar cel care te roagă să nu dezvălui un secret îl va lăsa el însuși să-i scape înaintea ta. Așa se întâmplă și în cazul de față. Atât de repede încât, până să se întoarcă Matthew în *cartierul copiilor*⁶, Isabelle se afla deja în posesia unui secret pe care el nu l-ar fi divulgat nici ars cu fierul roșu. Fără doar și poate, semnul pe care stătea scris *Fermé* era încă agățat de gardul Cinematecii.

Și Matthew avea un mic secret. Era marți, ziua în care obișnuia să se spovedească. Motiv pentru care, imediat ce Théo se îndepărtă, nu porni către hotel, ci în direcția opusă, și luă metroul către bulevardul Hoche.

Acolo, în biserica engleză, într-o firidă din fața altarului, stătea o Madonă din ipsos, care ținea în mâini, deasupra faldurilor sculptate ale veșmintelor, un glob pământesc, mare cât o minge de baschet. Chipul ei palid era înclinat într-o parte. Haloul, înconjurat de o ghirlandă de stele, părea un evantai electric aflat în mișcare. Ochii ei lucioși, lipsiți de expresie, păreau închiși deși nu erau, ca și cum niște pupile false îi fuseseră desenate peste pleoape.

Matthew îngenunche în fața ei și se rugă pentru ceva ce nu ar fi trebuit să facă niciodată obiectul unei rugăciuni, un lucru pentru care, în caz că s-ar fi întâmplat, ar fi trebuit să meargă la spovedanie.

Degeaba se lupta cu el însuși să nu rostească, nici măcar în gând, rugămintea blasfematoare. Din păcate, problema cu carnea nu e că este prea slabă, ci, dimpotrivă, prea puternică.

De fapt, Fecioara îi auzi rugăciunea. Și chiar dacă ochii ei pictați nu vărsară nici o lacrimă, Matthew o făcu — ceea ce putea trece drept un adevărat miracol.

Întorcându-se printre șirurile de scaune, băgă de seamă că o femeie tânără tocmai părăsea confesionalul. După ce ezită o clipă, intră în locul ei.

— Binecuvântează-mă, părinte, bolborosi, căci am păcătuit.

Preotul avea un accent irlandez și o voce obosită și sonoră.

— De când nu te-ai mai spovedit?

— Nu înțelegi, părinte, zise Matthew, nerăbdător să se sfârșească odată. Tocmai am păcătuit. Chiar aici, în biserică.

— Ei bine?, făcu preotul pe jumătate adormit, ieșind dintr-o dată din toropeală.

Odată întors la hotel, Matthew își îndesă toate lucrurile într-o valiză de piele. Apoi plăti nota și îl puse pe recepționar să-i cheme un taxi.

Când taxiul opri la semafor în intersecția de la Odéon, o mașină de pompieri trecu în viteză pe lângă el, cu sirena vuind, cu furtunul uriaș încolăcit ca o coadă de păr împletită, cu pompierii îmbrăcați în roșu aprins, gata să salveze prețioase vieți, ca niște adevărați Keystone Kops⁷. Imaginea îi aminti de dormitorul său din San Diego, de casa părintească și de cele ale vecinilor, având aceleași aspersoare pe gazon și aceleași mașini mari, americane, de culoare bej, parcate în fața garajelor. Și asta pentru că orice mașină de pompieri inoculează un sentiment de confort și declanșează în mod neașteptat nostalgia.

Mai contemplă o dată imaginea. Lumina semaforului se făcu verde și taxiul porni.

În acea seară, Matthew cină cu Théo și Isabelle într-o braserie unde se mânca pește din Piața Bienvenue din Montparnasse. Făcu el cinste, pentru că tocmai fusese invitat să locuiască în

apartament. Comandară o tavă imensă cu stridii, midii, melci, creveți, crabi și homari, totul așezat pe un strat de gheață. Mănuind tot felul de ciocănașe, clești, chiar și limbile proprii, lăsară platoul mai devastat decât un sit arheologic.

Nu se întoarseră acasă decât după miezul nopții. Poetul și soția lui se retrăseseră deja. Aveau în plan să plece a doua zi la crăpatul zorilor.

Deseori, când începea sau se pregătea să sfârșească una dintre cărțile sale, poetul alegea să se refugieze în casa de vară de pe coasta normandă. Și deși, în alte călătorii, când copiii erau mici, soția sa obișnuia să rămână în Paris, acum prezența ei alături de el devenise necesară, în caz că, vreodată, la vreo oră din zi sau din noapte, îngerul păzitor al capricioasei inspirații ar fi hotărât să se pogoare pe pagina albă.

În copii, susținea el, se putea avea toată încrederea. Erau ființe mature, inteligente. În plus, mai era și sora lui, o fată bătrână în vârstă de șaiszeci de ani, care putea să se asigure din când în când că lucrurile mergeau cum trebuie.

Și, de nenumărate ori, i se dovedise că avea dreptate. El și soția lui se întorceau și găseau apartamentul într-o ordine exemplară, iar pe cele două odrasle făcându-și conștiincios temele, traducând de mama focului din Virgil sau rezolvând vreo problemă de matematică ce implica țevi, bazine și robinete sparte.

Nimeni nu putea ghici, nu putea să-și imagineze, modul în care apartamentul, ca și cei care locuiau în el se metamorfozau între timp. Căci fiecare astfel de plecare a părinților îi lăsa pe copii cu îndeletnicirile lor. Iar acestea erau multe, variate și minunate; atât Théo, cât și Isabelle, cel puțin din vremea adolescenței, profitau de libertatea fizică și spirituală care le era garantată. Ca și jucătorii împătimiți care, privați de cărțile sau zarurile lor, pariau pe numerele de înregistrare ale mașinilor, pe viteza cu care alunecă picăturile pe un geam sau pe orice altceva, nu aveau nevoie decât de o complicitate reciprocă, necondiționată, pentru a-și sonda cele mai ascunse dorințe.

Aventurându-se în lume fără nici o reținere, ei făceau semne către ceilalți, tot astfel cum o mașină semnalizează cu farurile când, într-o călătorie nocturnă, întâlnește pe autostradă un alt vehicul. Apoi, când ușa lumii se închidea în urma lor, aceleași lumini străluceau cu putere, putând să orbească ochiul liber.

Ceea ce urma să se întâmple nu era nimic nou pentru ei; dacă de data aceasta nebunia lor era și mai acută, se întâmpla pentru că găsiseră în sfârșit în Matthew un copil care putea ocupa leagănul incestului lor.

În primele câteva zile nu se întâmplă mare lucru. În fiecare dimineață, la bucătărie, luau un mic dejun format din cereale reci, amestecate cu fărâme de fulgi de ovăz care ajunseseră să formeze o crustă pe marginea castroanelor lor. Apoi Isabelle și fratele său o porneau pe motocicletă spre liceul pe care-l urmau amândoi, în timp ce Matthew lua metroul către suburbii, unde se afla școala pe care o frecventa. În fiecare seară, când se întorceau, aruncându-și paltoanele, gecile și fularele pe jos în hol, se retrăgeau în cartierul copiilor și se dedicau ședințelor de Home Movies, pentru care începuseră de-acum să țină chiar și un scor. Zilele treceau pline de fericire pentru Matthew care, uneori, întorcându-se de la școală, lua metroul numai până la Denfert-Rochereau. De aici, mergea pe jos până la apartament, în pas vioi, desfătându-se la gândul că urma încă o seară în compania mult iubiților săi deopotrivă mentori și torționari.

Totuși, în mod inevitabil, lucrurile nu puteau rămâne așa pentru multă vreme. Căci așa lucrează un drog. El ademenește victima cu finețea unei lame de cuțit, permițându-i următorului dependent să câștige el primele câteva mâini, înainte de a-l termina. Théo și Isabelle aveau viciul

în ei, iar pasiunea lor unul pentru celălalt, ca și cea pentru filme erau singurele droguri care le fuseseră la îndemână. Iar Matthew — care, dacă nu și-ar fi părăsit orașul, s-ar fi însurat fără îndoială cu vreo iubită din copilărie, plină de răbdare, recunoștință și viclenie, cu care flirtase în mod fermecător — deveni zălog al destinelor lor incerte.

Prima fază a jocului, preistoria sa, nu a durat multă vreme, iar în curând, Isabelle, disperată că trebuia să aștepte ocazia de a se dezlănțui, se hotărî să forțeze puțin lucrurile.

Într-o după-amiază, se îmbracă într-o salopetă albă, își improvizează un turban și își puse niște ochelari cu ramă neagră, ca o actriță hollywoodiană din anii '30 surprinsă într-un moment de relaxare pe veranda impresionantei sale reședințe din Bel Air, apoi aruncă o privire în dormitorul lui Théo, unde cei doi băieți își citeau unul altuia fragmente din *Cahiers du Cinéma*. Ochii ei de mărgea înregistrarea dintr-o singură privire grămezile de cărți, reviste, lenjerie, sandvișuri pe jumătate mâncate și coji de alune. Zâmbind ca pentru sine, luă o țigară și îi bătu cu violență accentuată capătul de pachet. Apoi, trăgând cu ostentație din ea, lăsă să-i scape din colțul gurii următoarea remarcă, asemeni unui balon de gumă de mestecat:

— Ce cocină!

Fără să-și ridice ochii din foaie, Théo răspunse în mod automat: „Liz Taylor în *Who's afraid of Virginia Wolf*”.

Isabelle avu o lucire de satisfacție în ochi.

— Greșit!

— Ba nu.

— Ba da.

— În prima scenă din *Who's afraid of Virginia Wolf*.

Dându-și seama că se înșelase, Théo tăcu încurcat.

— Da, așa e. Imită pe altcineva, nu-i așa? Bette Davis?

— În ce, frățioare?

— Doamne Dumnezeule, ar trebui să știu. E un film pe care l-am văzut?

— L-am văzut împreună.

— Da?

Théo se chinui să-și amintească.

— Dă-mi un indiciu.

— Nici nu mă gândesc.

— Fii fair play. Zi-mi numele regizorului.

— Nu.

— Numai asta, te rog.

— Nu.

— Numărul de cuvinte din titlu.

— Am zis nu.

— Numărul de cuvinte din titlu? Cer chiar așa de mult? Începu să se lingusească. *S'il te plaît*, Isa, *s'il te plaît*.

— Nu.

— Prima literă din primul cuvânt.

— Doamne, ești jalnic, mârâi Isabelle. Nu-i așa, Matthew? Nu găsești că-i jalnic?

— Matthew!, strigă Théo. Pun pariu că tu știi.

Dar Isabelle îl opri să spună ceva. Îi dăduse Sfînxul lui Oedip vreun indiciu?

Théo se văzu nevoit să se recunoască învins.

— *Beyond the Forest*, zise Isabelle, regizat de King Vidor. În 1949. Apoi: „Plata”.

— În regulă. Cât?

— De data asta nu, făcu ea, încă imitând-o pe Bette Davis. De data asta vreau să fiu plătită în natură.

— Cum adică în natură?

Isabelle își coborî puțin ochelarii ei de vedetă.

— Te provoc să faci acum, în fața noastră, ce te-am văzut făcând... își scoase de tot ochelarii și arătă cu ei în direcția portretului oval al lui Gene Tierney, în fața ei.

Provocarea — de neînțeles pentru Matthew, care putea simți deja cum umbrele misterioase ale unei noi amenințări pluteau din nou deasupra camerei — fu primită cu o tăcere atât de adâncă încât reușea să acopere orice alte sunete exterioare, terestre. Degeaba încerca vocea lui Trenet s-o întrerupă.

Ce soir c'est une chanson d'automne

Devant la maison qui frissonne

Et je pense aux jours lointains.

Que reste-t-il de nos amours?

Que reste-t-il de ces bons jours?

Une photo, une vieille photo

De ma jeunesse.

Aruncându-i mai întâi o privire lui Matthew, Théo se întoarse din nou spre sora lui, cu un rictus înăcrit pe față:

— Habar n-am despre ce vorbești.

— Ba eu cred că știi prea bine, drăguțule, o ținu pe-a ei Isabelle, plină de nonșalanță.

— Numai că, *voilà*, tu habar n-aveai că știi. În după-amiezele alea când veneai de la școală, te încuiaai în cameră, iar patul tău începea să scârțâie din toate încheieturile — Doamne ferește, ce, îți închipuiai că sunt proastă și nu știu ce faci acolo? În plus, patul tău se poate vedea foarte bine prin gaura cheii.

Bonheurs fanés, cheveux aux vents,

Baisers volés, rêves mouvants,

Que reste-t-il de tout cela

D'tes-moi.

Un p'tit village, un vieux clocher...

— Plata, făcu Isabelle impasibilă.

— N-am s-o fac.

— Nu?

— Tu n-ai face-o.

Isabelle rânji. Uitându-se în sus la portret, zise:

— Gene Tierney nu e tocmai genul meu.

— Ce javră ești. Ești o javră sadică.

— Nu, sunt „sadiană”. Nu e tocmai același lucru. Căscă. „Plătești taxa sau ești o găină lașă — ceea ce, cred că-ți dai seama, înseamnă că jocul s-a sfârșit?”

Ochii lui Théo trecură de la unul la altul: Isabelle, Matthew, portretul oval.

— Foarte bine, Isa. Jocul trebuie să continue.

Vocea lui semăna cu a unui actor care primește o telegramă funestă tocmai când cortina e pe cale să se ridice, iar comedia stă să înceapă.

Niciodată Matthew n-o urăse pe Isabelle mai tare decât în aceste momente. O ura pentru că îi smulsese lui Théo, prietenul său bun, o fângăduială umilitoare, în legătură cu a cărei natură nu se duminise încă, dar care îl făcea să-și reamintească de micile mârșăvii săvârșite de cercetașii urâcioși prin corturile lor ascunse în luminișuri ferite.

Suntem lipsiți de milă când ne descoperim propria josnicie, propria ipocrizie mizerabilă, reflectată în a altuia, iar oroarea care-l cuprinse pe Matthew, reunind nu numai viitorul lui Théo pe această insulă, această planetă, în acest apartament de la etajul unu al unei clădiri din Piața Odéon, dar și pe al lui, fu dublată de cea mai incontrolabilă veselie.

Théo se ridică și-și scoase puloverul. Desfăcându-și nasturii de la cămașă, și-o scoase, trăgând-o peste omoplați. Pieptul lui era complet lipsit de păr, cu excepția unui singur smoc care-i răsărea din buric, asemeni unui izvor de munte care i se vărsa apoi în pantaloni, pe sub curea. Desfăcând-o și pe aceasta din urmă, își lăsă pantalonii din catifea cord să-i cadă la picioare. Apoi, aplecându-se în față, îi scoase cu totul.

În acel moment, Isabelle își acoperi ochii cu palmele și țipă: Nu, nu! Pentru numele lui Dumnezeu, nu face asta!

Matthew nu înțelegea nimic. Se răzgândise? Își dăduse seama că Théo era mai deștept decât ea, căci o deconspirase?

Nicidecum. Căci, trăgând precaută cu ochiul printre degete, ca printr-o jaluzea, se cutremură.

— De câte ori să-ți mai zic: ciorapii trebuie scoși înaintea pantalonilor! Uită-te și tu la tine, prostănacule, ai șosete bleumarin. Te fac prea palid și scund când ești în pielea goală. Scoate-i o dată.

Aruncându-i surorii sale o privire furioasă, Théo își trase ciorapii din picioare. Făcu o mică pauză, apoi începu să-și scoată chiloții albi, rulându-i mai degrabă decât trăgându-i peste organele sale sexuale, cam cum își scoate o femeie ciorapii de nailon înainte de a-și băga vârful degetelor în ei și a începe să-i întindă pe picior, ajutându-se de latul palmei. Apoi îi lăsă să cadă în jurul gleznelor și rămase așa, cu genunchii împreunați, tremurând ușor, ca un Sebastian căruia-i lipsește săgeata.

Acum, că se eliberase de crisalida abjectă a propriilor haine, transformarea era la fel de uimitoare precum cea a ștrengarilor zdrențuiți din Fez sau Tangiers care, odată ajunși la plajă, năpârleau, lăsând loc splendidei lor goliciuni să iasă la suprafață.

Rămase așa o secundă sau două, contemplându-și propriul penis. Era aproape erect. Testiculele păreau la fel de grele ca niște mici dovleci.

Îngenunche pe pat în fața portretului oval. Cu ochii ațintiți la masca impasibilă care-l întâmpina în tablou, începu să se mângâie. Acompaniat de scârțâitul arcurilor, care răsunau în cameră asemeni pistoanelor unui expres care-l purta tot mai aproape de scopul său final, mișcările mâinii i se întetiră, reluându-și instinctiv ritmul original. Era ca și cum membrul său livid îi stimula mișcările mâinilor, și nu invers, iar el n-ar fi putut să și le dezlipească de pe el nici măcar dacă ar fi vrut, pentru o singură clipă înspăimântătoare, de parcă degetele i se lipiseră de mânerul încins al unei tigăi. Iar când sosi momentul climaxului, jetul de spermă care țâșni din penisul său fu strălucitor (așa i se păru lui Matthew), cu mici sclipiri perlate, și zăbovi în aer o miime de secundă, încremenit în zborul lui, ca o fântână care îngheață dintr-o dată, producând, la bătaia din palme a cuiva, îndreptată către micul turn de gheață ascuțit, o notă muzicală înaltă, pură și cristalină.

Apoi, dintr-o dată, totul se reduse la umezeala lipicioasă, părul încâlcit de pe coapse, mirosul vag și dulceag de pastă de pește.

Théo se lăsase pe pat, răsufând din greu, pe o parte, cu mâinile întinse de-a lungul corpului și semăna cu un fumător de opium. În cuibul dintre picioarele lui, pasărea mamă se îngrijise încă o dată de ouăle sale.

Isabelle era o voyeuristă fină. Îi plăcea să-i spioneze pe voyeuri. Dincolo de lentilele negre ale ochelarilor, în vreme ce Théo se masturba, ochii îi alunecaseră rapid dintr-o parte într-alta, de la fratele ei la Matthew și invers. Acum, când spectacolul luase sfârșit, nu se mai citea nimic în ochii ei. Doar o zbatere a genelor mai putu fi întrezărită în umbra lor, asemeni unui zbor de fluturi în noapte.

Cât despre Matthew, care urmărise scena cuprins de muțenie, simțea că trupul îi trăda sentimentele pe care nici măcar cu efort nu și le mai putea ascunde. Obrajii i se umflaseră, mâinile îi tremurau, între picioare părea că adăpostește un pumn încleștat. Se întreba cum va mai putea să dea vreodată ochii cu Théo.

Aproape pe neașteptate, după această declarație fățișă de război, urmă un armistițiu, o pace temporară care dură vreme de două zile. Fie pentru că nici unul dintre ei nu mai spunea sau nu mai făcea lucruri care să le amintească scene de film, fie pentru că, și mai probabil, li se părea deopotrivă imposibil să avanseze sau să bată în retragere, întrebările „Ce film?” sau „Spune un film în care...” nu se mai auziră o vreme în apartament.

Matthew știa că episodul nu se încheiase, nu se putea încheia astfel. Fusese sigur de asta pentru că Théo se îmbrăcase fără mofturi, iar apoi se purtase de ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, nimic ce să îi determine o schimbare de atitudine. Dar tocmai pentru că, pentru Matthew, ceva se schimbase, și încă în mod definitiv, comportamentul de neînțeles al prietenului său i se păru suspect.

Nori grei atârnav deasupra apartamentului. În această nouă stare, de așteptare și suspiciune, cartierul copiilor se transformase într-o colivie care se balansa înainte și înapoi. Și atunci, ca și mai înainte, la aceeași oră, în noaptea aceea și în următoarea, Matthew ieșise tiptil din camera sa și se îndreptase spre dormitorul lui Théo. Acolo, ca din întâmplare, dar parcă intenționat, ușa fusese lăsată întredeschisă, iar lampa de pe noptieră aprinsă. De pe prag, urmărea tăcut spectacolul celor doi frați, cu membrele încâlcite, cu un picior lăsat la vedere deasupra cuverturii și celălalt abia vizibil sub ea; semănav cu o lebădă care-și privește propria reflexie în undele unui lac.

Jocul se reluă în a doua după-amiază de când Théo plătise taxa în natură. Se aflau ca de obicei în cartierul copiilor, unde Théo, stând la fereastră, urmărea visător o umbră alungită care trecea prin dreptul ei.

Deodată, tocmai când aceasta se intersecta cu rama transversală a ferestrei, Théo își încrucișă brațele și se aruncă pe covor.

— Aaa!, strigă el. M-au nimerit!

Contorsionându-se, își smulgea hainele.

— Durerea! Agonia! Of, Doamne, sunt terminat!

Într-un final, Isabelle își ridică ochii din carte și îi aruncă o privire.

— Ce ai, îl întrebă, dar fără pic de curiozitate, numai de formă.

În aceeași secundă, Théo se ridică în picioare și întrebă cu un rânjet.

— Ce film?

Vreme de două zile așteptase Isabelle ca Théo să-i întoarcă foaia. Totuși, întrebarea o luase prin surprindere. Nu putu decât să-l roage, prostește, s-o repete.

— Spune un film, te rog, în care o cruce face parte din scena unei crime.

— Vorbești serios?

— De ce nu?

— Trebuie să fie mai multe.

— Atunci nu-i greu să numești unul. E valabil și pentru tine, Matthew.

Lui Matthew îi pieri culoarea din obraji. Îi venise și lui rândul.

— Eu?

— Nu există nici o regulă care să spună că nu vă pot provoca pe amândoi în același timp.

— Dar, Théo, eu n-am nimic de-a face cu ce s-a întâmplat.

— Spuneți filmul, veni răspunsul lui Théo, sau plătiți taxa.

Răzbunarea, spune un proverb francez, e un fel de mâncare ce se mănâncă rece. Era clar că Théo îl prefera fierbinte. A chacun son goût, cum spun tot francezii.

Matthew își frământă mintea fără să ajungă la nici un rezultat. Dacă-i mai rămânea vreo speranță că s-ar fi putut sustrage consecințelor provocării lansate de Théo, consecințe la care nici nu îndrăznește să se gândească, aceea era să-și amintească un titlu. Cu siguranță, Isabelle avea dreptate. Trebuie să existau o mulțime de filme în care o cruce să marcheze scena unei crime; dacă nu o mulțime, atunci măcar câteva, trei sau patru; trebuie să fi existat măcar trei sau patru.

Dar din cauza fricii de ceea ce i se putea întâmpla în blestematul de apartament, nu se mai putea concentra deloc. Putea să-l fi întrebat Théo orice titlu de film, un titlu oarecare, mintea îi devenea un gol.

Între timp, Isabelle se adunase. Nu dădu nici un răspuns la întrebarea care-i fusese adresată. Nici nu ceru, ca Théo, vreun indiciu ori reper. Până la urmă, ea era cea care dăduse jocului o nouă dimensiune și îl cunoștea pe fratele ei, la fel cum se știa pe sine, prea bine ca să se mai amăgească la gândul că ar mai fi putut reveni la poruncile copilărești care îi ținuseră cândva în frâu.

— Timpul s-a scurs, spuse într-un final Théo, pe un ton oarecare.

— Filmul?, întreabă Isabelle. Era o întrebare de formă, dar una la care trebuia să se răspundă.

— Filmul? Scarface, Howard Hawks, 1932.

— Și taxa?

— Ei bine, făcu Théo ridicându-se. Nu sunt sadic, Isa, după cum bine știi. Nici măcar sadian nu sunt. Vreau doar să fie toată lumea fericită, fără ca cineva să rămână pe dinafară. Așa că aș vrea ca tu și Matthew, dragii mei companioni, să faceți dragoste în fața mea.

Isabelle își închise cartea, nu înainte de a lăsa un semn la pagina unde fusese întreruptă.

— Cum ți-e voia.

— Nu aici, totuși. Nu-mi place deloc să mă culc în cocina execrabilă a altcuiva. Nu te supăra, Matthew.

În vreme ce acesta din urmă nu mai era în stare nici să se miște, Isabelle puse o serie de întrebări simple, de ordin practic, ca să înțeleagă ce se dorea de la ea.

— Prin urmare, unde?

— În camera de oaspeți. În fața lui Delacroix. Cine știe, făcu Théo cu un zâmbet, poate că o reproducere va duce la alta.

— Nu te superi dacă mă dezbrac aici?

— Fă-o unde-ți place.

Isabelle își stinse țigara într-o scrumieră de alamă, apoi se îndreptă către gramofon și puse iarăși discul lui Trenet. Din moment ce melodia devenise leitmotivul jocului, ar fi fost ceva

de neconceput ca taxa să fie plătită fără ea pe fundal.

Se dezbracă fără grabă, ca și când s-ar fi pregătit de culcare. Nu-și mai plimbă privirea de la Théo la Matthew și nici nu și-o feri cu sfială de ei. Singura urmă de perversitate din comportamentul ei fu că își păstră tot timpul ochelarii pe nas și nu-i scoase până la sfârșit, descoperindu-și ochii abia atunci.

Această tânără femeie, care se îmbrăca dintr-un capriciu cu hainele demodate ale bunicii sale, la fel de firesc cum o pasăre a paradisului își poartă penajul, părea că acum se dematerializase, se detașase de propriul tors, pe care și-l expuse cu nonșalanță, de parcă se afla la o licitație unde tocmai se adusese în fața publicului un tablou cu ea nud.

Era un tors alb și zvelt, în ale cărui cute, adâncituri și scobituri ai fi vrut să îți afunzi degetele, curbura umerilor, feselor și genunchilor, alunecările umbroase ale abdomenului, cele două cărări care duceau la fântâna magică din adâncul pădurii de basm care îi ascundea pubisul.

Cu hainele făcute grămadă la picioare, aștepta ca Matthew să se dezbrace și el.

Pentru acesta sosise în sfârșit momentul, momentul după care jinduse atâta vreme, când urma să se urce în montagnerusse. Dorința resimțită atât pentru Théo, cât și pentru Isabelle se împotriva zădarnic unor amintiri care explodau în mintea lui cu puterea unor bombe subacvatice, imagini din copilărie cu țipetele colegilor de școală trași în joacă în toalete, cu testiculele mânjite cu cremă de ghetă și părul pubian ras. Indiferent cât de ridicol l-ar fi considerat prietenii lui în aceste momente, aceasta era singura posibilitate de a rămâne excitat: fuga.

Se repezi în goană către ușă. Dar Théo, care până atunci păruse leneș ca o odaliscă, sări dintr-o dată în picioare și îl împinse înapoi. Prins în colț, Matthew dădu îndărăt.

Vraja fusese spartă. Théo și Isabelle se relaxară. Apoi, chicotind, se apropiară de el.

— Hai, micul meu Matthew, îl ademenea Isabelle, nu ești foarte galant, să știi. Ți-e chiar așa de groază să faci dragoste cu mine?

— V-am văzut! strigă Matthew. Am văzut ce făceați amândoi!

— Ce tot spui acolo?

— V-am văzut împreună în pat!

— Oho, făcu Théo, oaspetele nostru a tras cu ochiul. Nu prea mi se pare un gest cumsecade. Mai ales că noi te-am primit atât de bine.

— De ce ți-e teamă, îl întrebă Isabelle. Poate că-ți lipsește crăpătura din spate? Mi-am imaginat mereu că cineva așa drăguț, curat și îngrijit ca tine nu are la spate decât lună plină din carne moale și netedă de bebeluș. Asta era, Matthew? Asta nu vrei să vedem?

— Nu, nu, te rog, Isabelle, te rog nu face asta.

Se năpustiră asupra lui. Mai înalt și mai musculos decât el, Théo îl doborî la pământ. Îi scoaseră adidașii, ciorapii, tricoul cu însemnele UCLA. Cuprins de frenezie, Matthew încercă să se elibereze din strânsoarea lor. O mișcare a brațului său neajutorat îl făcu să atingă în treacăt sânii lui Isabelle. Cu răbdarea cu care ar fi curățat foile de pe o anghinare, cu tihna în care l-ar fi tăiat cu o mie de lame, ajunseră și la chestia victimei, dezgolindu-i pieptul scobit și lipsit de păr, brațele acoperite cu fire de păr albicioase, picioarele subțiri și bronzate.

Matthew încetase să mai opună rezistență. Isabelle se așezase între picioarele lui, în timp ce Théo îi ținea brațele lipite de pământ, iar el zăcea acolo, plângând ca un copil mic, în propriul lui amestec de lacrimi și muci. Era gol, nemaipurtând decât o pereche de pantaloni scurți de culoare bleu, pe care, cu o mișcare abilă a încheieturii, Isabelle îi trase în jos și-i scoase, aruncându-i ca pe o minge pe podea.

Fură mai întâi surprinși de albeața triumphiului dintre picioarele lui. În comparație cu

brațele, picioarele și pieptul, mai ales cu pieptul de tânăr american obișnuit cu soarele, adevărata sursă de energie, un lucru banal și necesar existenței zilnice precum un pahar cu lapte, abdomenul lui îi făcu să se gândească la porțiunea albă care rămâne pe un perete unde a fost agățat un tablou.

Părul lui pubian era întunecat, mătăsos și neted, ca cel al unui oriental. Testiculele semănau cu două agrișe cenușii. Mădularul, care fusese circumcis, era aproape anormal de mic, și totodată atât de îndesat și rotund încât părea să fie un al treilea testicul. Imaginea era fermecătoare și ar fi făcut pe oricine să simtă imediat nevoia de a cuprinde în căușul palmelor, plin de tandrețe, rândunica ce tresălta.

Ceea ce Isabelle și făcu. Înainte ca Matthew să mai poată da glas unei ultime rugăminți, ea începu să-i frământa penisul cu mâini pricepute, mâini de artist, sculptându-l, netezindu-i încrețiturile și dându-i forma finală.

Pentru Matthew, care nu cunoscuse niciodată senzația unei mâini străine care să-i atingă organul sexual, fu ca și cum tocmai și-ar fi descoperit un nou membru al corpului. Își ținu respirația. Un lucru care stătuse mereu în adâncul său, împietrit și încordat, ceva ce-l crucificase pe dinăuntru, fusese în sfârșit eliberat.

Când Théo îi eliberă brațele, ele se înfășurară instinctiv în jurul umerilor goi ai lui Isabelle. Ea își lăsă trupul în voia lui, strângând mădularul care era acum curbat în mod caraghios, ca brațul unui fotoliu Empire și smulgându-i încă un suspin adânc.

Întâi li se apropiară buzele, iar mai apoi sexele.

Mai erau încă obstacole de îndepărtat. Erau amândoi virgini, Isabelle pentru că nu mai făcuse niciodată dragoste decât cu fratele ei, iar Matthew pentru că nu mai făcuse dragoste cu nimeni, în afara propriei persoane. Într-un final, gurile și sexele li se lipiră în același timp, asemeni unor capse de la o cămașă închise în aceeași clipă.

În timp ce, oricine ar fi ascultat, putea auzi afară, dincolo de fereastra dormitorului, un tropăit inexplicabil și o adevărată fanfară de sirene ale poliției, Matthew și Isabelle se abandonară cu fermecătoare stângăcie jocurilor dragostei. Sub privirea opacă a lui Théo, absorbit cu totul în sine, plăteau taxa.

În seara aceea nu mai trecu nimeni în vârful picioarelor de-a lungul coridorului care străbătea cartierul copiilor. Totuși, dacă cineva ar fi făcut-o, dacă ușa de la dormitorul lui Théo ar fi fost lăsată întredeschisă, iar lampa de pe noptieră ar fi fost uitată aprinsă, ceea ce ar fi văzut ar fi fost: pe Théo, Isabelle și Matthew dormind împreună, bestia cu trei capete.

Deși acea noapte a constituit un punct de răscruce în armonia din apartament, Home Movies nu s-a sfârșit aici. Dimpotrivă, a inaugurat o fază cu totul nouă în economia jocului. Îl jucau acum în mod obsesiv, la fel de monoton cum un marinar naufragiat joacă *x și zero* pe nisip sau cum un condamnat joacă șah folosind drept piese umbre și firimituri de pâine. Totuși, fără ca ei s-o știe, nu erau jucători ci pionii, pionii mutați dintr-o căsuță în alta de adevăratul jucător, care plutea deasupra tablei, asemeni lui Fantomas deasupra Parisului.

În cele două săptămâni care urmară, cerul se dezlănțui în adevărate puhoai de apă care îi forțară pe cei trei să rămână aproape în permanență înăuntru.

La început, Théo continuă să-și facă obișnuitele excursii în cel de-al șaisprezecelea arondisment, unde încercuia Palais de Chaillot fără să coboare de pe motocicletă lui, apoi se întorcea în apartament cu bagheta de pâine sau cutia de lapte pe care se dusesse special să le cumpere. Nu trecu mult până ce și aceste excursii încetară. Motocicleta rămase să ruginească în holul murdar.

Ceasurile se opriră și nimeni nu le mai întoarse. Paturile rămaseră nefăcute, vasele

nespălate, draperiile trase. Treptat, orele, zilele săptămânii, apoi lunile anului își pierdură semnificația. Weekendurile veneau și plecau pe nesimțite. Sâmbetele și duminicile — care sunt, în viețile bine organizate ale omului obișnuit, onorabil, cele mai îmbucurătoare file ale calendarului social — nu mai putură fi deosebite de zilele lucrătoare, până ce singura măsurătoare a timpului deveni vizita la un supermarket de lux din vecinătate.

Aceste raiduri — căci, până la urmă, asta erau — îl îngrijorau pe Matthew la fel de tare cum o făcuse cursa prin Louvre. În timp ce el își umplea coșul cu marfă, prietenii lui își îndesau în buzunarele și căptușeala hainelor homari, trufe și caviar, fructe de mango, foie gras, piersici și, într-o ocazie de neuitat, o sticlă de șampanie pe care Théo și-o ascunsese în partea din față a pantalonilor săi de catifea, suficient de încăpătoare. Ieșirea din supermarket îi punea lui Matthew nervii la încercare în aceeași măsură în care ar fi făcut-o un control vamal dintr-un aeroport.

Între timp, cecurile pe care poetul le lăsase copiilor săi zăceau neîncasate pe polița de deasupra căminului. Refugiați pe această insulă aflată la nici două sute de iarzi de Biserica Saint Suplice și de Teatrul Odéon, cei trei tineri se comportau cum ar fi făcut-o orice marinari aflați într-o asemenea situație. O dată ce trecuseră de faza în care încă mai cercetau orizontul în căutarea unor semne de civilizație, și încă mai mergeau în recunoaștere la Palais de Chaillot sau mai găseau de demnitatea lor să participe la vreun curs, două, începură să se rezume la ceea ce devenise limpede pentru toată lumea că avea să fie o lungă vacanță.

Când nu șterpeleau delicatese din supermarket, găteau și mâncau orice găseau comestibil prin frigider. Aceste decocturi excentrice, care amestecau deopotrivă dulcele, acrul, recele și fierbintele, carnea și peștele, erau servite de Isabelle direct din castroanele în care le pregătise. Și dacă vreunul dintre băieți se codea să se înfrupte din vreun *fondue* calduț însoțit de un compot de broccoli cu prune rece ca gheața sau un inexplicabil *ratatouille* cu muștar, atunci le spunea cu emfază: „Mâncați ca și cum v-ați afla într-o țară exotică, în care n-ați mai fost niciodată, iar aceasta ar fi mâncarea lor tradițională”.

Isabelle era cea care ținea să se izoleze de lumea de afară. Ea fu cea care, imitând scrisul mamei sale, îi trimise directorului școlii o scrisoare, anunțându-l că ea și fratele ei erau amândoi ținuiți la pat de o hepatită virală. Tot ea fu cea care acceptă să fie interviuată de mătușa pe care părinții săi o delegaseră să aibă grijă de ei în absența lor.

Această doamnă extraordinară, care se achitase de funcția ei de însoțitoare mai mult decât onorabil, își uimise familia cu douăzeci de ani în urmă, când schimbase o vioară pe un club de noapte — mai exact, vânduse Stradivarius-ul pe care-l moștenise de la bunicul său, un adevărat virtuos polonez, ca să-și cumpere jumătate din Le Nègre Bleu, un cabaret cu pretenții de pe Champs-Élysées. Copleșită de facturi, reguli ale Departamentului Sanitar și un colectiv format din tineri isterici și certăreți, fu încântată să afle de la nepoata ei că ea și fratele său mâncau sănătos, mergeau bine cu școala și se duceau la culcare înainte de ora unsprezece.

Încetul cu încetul, Matthew începu să pătrundă în secretele intimității prietenilor săi; de pildă, o fotografie îngălbenită — decupată dintr-un *Paris Match* vechi și ascunsă de Isabelle între paginile unei ediții ferfenițite dintr-un roman de Gide care poartă, nici mai mult, nici mai puțin, numele de *Isabelle* — a unuia dintre fiii lui Kennedy, luat din profil, la vârsta de paisprezece ani, imediat după ce fusese împuns în gât de cornul unui taur la Pamplona, și care fusese binecuvântat, după spusele ei, chiar așa plin de sânge cum arăta acolo, cu „cel mai frumos chip din lume”.

— Ne ascundem sângele, spunea ea, când ar trebui să ni-l arătăm. Sângele e frumos, la fel de frumos ca o piatră prețioasă.

Théo îl lăsă să se uite pe o pagină dintr-un manuscris pe care îl furase de pe biroul tatălui

său și sperase să-l vândă într-o zi și să facă o mică avere.

Din cele două sute de cuvinte stranii pe care le scrisese poetul, numai șapte rămăseseră neșterse. Erau șapte cuvinte care serviseră drept piatră de temelie la unul dintre cele mai faimoase poeme ale lui, de nenumărate ori antologat.

Isabelle îi arată lui Matthew un flacon de somnifere pe care le adunase vreme de câteva luni sub pretextul că avea insomnie sau orice altceva. Erau destinate eventualei sale sinucideri, dacă se ajungea vreodată la asta.

— Ele sunt biletul meu de întoarcere, spunea ea. Oamenii se nasc potențiali sinucigași sau nu. Primii nu se sinucid neapărat, ceilalți o fac uneori. Eu aparțin primei categorii, tu celei de-a doua.

— Eu n-am să mă sinucid niciodată, spunea Matthew cu hotărâre. Eu cred cu adevărat că, dacă o faci, ajungi în iad.

Matthew, la rândul său, își dezvăluise și el secretul legat de bulevardul Hoche.

— Asta pentru că ești deja în iad când te sinucizi, spunea Isabelle.

— Inteligentă remarcă, replica Matthew, dar Iisus era și mai inteligent. Să-ți explic altfel. N-o să mă sinucid niciodată pentru că te iubesc.

— Poate că spui așa, acum, dar s-ar putea să nu mă iubești pentru totdeauna.

— Te voi iubi mereu.

— Mă întreb dacă va fi chiar așa. Dacă *amour* n-ar rima cu *toujours*, nu ne-am fi gândit niciodată că dragostea este eternă.

Matthew și Isabelle vorbeau deseori despre incest, despre dragostea fizică dintre frate și soră.

O întrebă într-o zi cum ajunseseră ea și Théo împreună, în acest fel.

— Théo și cu mine? A fost, replică ea cu naturalețe, dragoste la prima vedere.

— Ce-ați face dacă ar afla părinții voștri?

— Asta nu trebuie să se întâmple niciodată.

— Da, știu. Dar dacă s-ar întâmpla?

— Nu trebuie să se întâmple.

— Dar hai să presupunem, de dragul discuției, că părinții voștri chiar ar afla. Ce-ați face atunci?

Isabelle se gândi o clipă.

— Asta nu trebuie să se întâmple niciodată, absolut niciodată.

Urmă o pauză înainte ca Matthew să vorbească din nou.

— Presupun că și în cazul mamei care doarme cu tata tot despre un fel de incest este vorba.

Isabelle izbucni în râs.

— Matthew, dragul meu, ești o figură!

Într-o seară, pentru prima oară, Matthew le vorbi prietenilor săi despre familia sa, despre trecut și viața lui dinainte de *rue de l'Odéon*.

— Era în urmă cu doi ani, spuse el, când tata se întorcea din Vietnam. Își pierduse brațul drept. Așa că, atunci când ne-am dus la aeroport să-l luăm, ne cam îmbărbătam unul pe celălalt, întrebându-ne cum o arăta fără el. Stăteam cu toții acolo, așteptând să coboare din avion. Și deodată apăru, în uniformă lui cu nasturi strălucitori. Și arăta bine, arăta absolut în regulă. Mâneca goală era vârată în buzunar, cum se face, așa că arăta oarecum obișnuit. Așa că atunci când pași pe pistă, alergarăm cu toții să-l întâmpinăm. Mama îl sărută și îl îmbrățișă plângând, deopotrivă fericită și tristă. Apoi îl îmbrățișară surorile mele. În cele din urmă, îmi veni și mie

rândul.

Se opri.

— Aveam șaisprezece ani. Nu-l mai îmbrățișasem pe tata de ani de zile. Nu exista între noi nici o relație obișnuită, ca între tată și fiu. Cred că mă și jenasem de faptul că fusese în armată, în Vietnam. Și am o bănuială că mă credea homosexual. În fine, eram acolo, amândoi, și nu știam cum trebuie să mă comport. Fizic, mai exact. Pur și simplu nu știam cum ar fi trebuit să-l îmbrățișez. Și asta nu pentru că-și pierduse brațul. M-aș fi simțit la fel și dacă n-ar fi fost așa. Dar am văzut că el asta credea. Și mi-am dat seama cât îl rănisem, cât de mult îl umilisem.

— Și ce ai făcut?, întrebă Théo.

— Ne-am dat mâinile. El mi-a întins mâna stângă și eu i-am strâns-o cu dreapta. Apoi s-a întors către altcineva. Și asta a fost tot. E ciudat, totuși. Abia după ce și-a pierdut brațul am început să-l iubesc pe tata. Arăta atât de vulnerabil, cum încerca să se spele pe față, să citească un ziar sau să-și lege șireturile cu o singură mână! Era ca și cum abia pierderea unui braț îl făcuse o ființă întregă. Dar eu stricasem totul. Avusesem o șansă și o ratasem.

Cinemateca fu dată uitării. Aveau acum o Cinematecă numai a lor, una făcută din carne și oase. Cu alte cuvinte, jocul nu mai începea din senin. Ziua citeau, jucau cărți sau se căutau unul pe celălalt prin camere, pe când cortina se ridica și jocul începea în fiecare seară la șase și jumătate, opt și jumătate și zece și jumătate, cu matinee duminica. Cartierul copiilor — la care, cu excepția obișnuitelor drumuri la bucătărie, se redusese întregul apartament — devenise o cameră a ecourilor, în care citatele bine cunoscute oricărui cinefil din lume levitau asemenea unor cercuri de fum.

Garance! Garance!

Știi să fluieri, nu-i așa?

Pot să merg, Cavaleto, pot să merg!

Eu am fost Frumoasa care a ucis Bestia!

Vous avez épousé une grue.

Marcello! Marcello!

A fost nevoie de mai mult de un bărbat ca să-și schimbe numele în Shanghai Lil.

Tu n'as rien vu à Hiroshima.

Bizarre? Moi, j'ai dit bizarre? Comme c'est bizarre.

Ich kann nichts dafür! Ich kann nichts dafür!

Aliniază-mi suspexi obișnuți.

Iu-huuu! Domnule Powell!

Ei bine, nimeni nu-i perfect.

Pauvre Gaspard!

Où finit le théâtre? Où commence la vie?

Fură improvizate costume, se puseră în scenă spectacole, se renunță la scenele care nu ieșiseră de prima dată.

Cotrobăind printr-un dulap din camera de oaspeți, Matthew dădu peste o pelerină veche de când lumea, pe care poetul o purtase zi de zi într-una din iernile din vremea Ocupației. Blana sa mâncată de molii arăta de parcă ar fi fost țesută din părul pubian a o mie de băieți în casă filipinezi. Și-o aruncă pe umeri. Apoi, definitivându-și costumul cu una dintre cutiile de carton în care Théo își adunase colecția din *Cahiers du Cinéma*, pe care desenă niște trăsături de maimuță și o găuri în dreptul ochilor, își făcu o extraordinară apariție în ușa dormitorului.

— Ce film?

Théo și Isabelle izbucniră imediat: „*King Kong! Godzilla! Fantoma din Rue Morgue!*”.

Matthew dădu din capul său de maimuță. Bălăngănindu-și brațele pe lângă coapse, cu spinarea arcuită, se împletici către patefonul în fața căruia, pe muzica lui Charles Trenet, începu un dans obscen, înăuntrul hainei de blană și al măștii de carton. Apoi își scoase masca. Fața îi era roșie, genele acoperite cu cărbune, părul pudrat cu făină. Ieși ușor din haină, sub care nu mai avea nimic. Continuă să danseze, gol pușcă.

Abia atunci își dădu seama Théo despre ce era vorba. „Marlene Dietrich în *Blonde Venus!*”

Mai apoi, după numai câteva secunde, fu rândul lui Isabelle să pună întrebarea „Ce film?”.

Prinși cu garda jos, uitându-se fără să priceapă mai întâi la ea, apoi unul la celălalt, băieții își clătinară capetele.

— *O noapte la Operă.*

Cum tot dădeau semne de nedumerire, ea arătă spre penisul circumcis al lui Matthew.

— Uite! Trabucul lui Groucho — pălăria lui Chico — părul lui Harpo!

Izbucniră în râs.

Altă dată, Théo dădu peste un bici care fusese pus în debaraua casei sub un set de rachete de tenis și o ediție din operele complete ale contesei de Ségur. Se înfășură într-un cearșaf, închise fereastra de la baie astfel încât încăperea se umplu de aburi ca un hamam turcesc, își roti biciul în jurul capului, ca Mastroianni în filmul lui Fellini, *8 1/2*, în vreme ce Isabelle și Matthew, aproape invizibili dincolo de perdeaua de abur, țopăiau în cada plină cu apă fierbinte, apărându-se de loviturile care le șfichiuiu gleznelor, coatele și fesele.

Cu iuțea acelor figuranți care, fără să facă nici cel mai mic zgomot, rearanjează decorul din visele noastre, cadrele începură să se succedă amețitor. Baia, aproape inundată, se transformă în cea a Cleopatrei, din filmul lui DeMille. Drept lapte de măgăriță folosiră câteva sticle din cel obișnuit, de vacă, iar în timp ce Matthew îl turna în cadă, Isabelle desfăcu larg picioarele, pentru a primi chiar între ele, ca într-o reclamă la ciocolata Cadbury, cele două șuvoaie de lichid opalin.

Baia nu mai servea acum drept anticameră a dormitorului, uneori adăpost pentru vreunul dintre participanții la joc, care se refugia temporar acolo, ci drept arenă alternativă unde cei trei își desfășurau activitățile. Cada era destul de mare pentru a încăpea cu toții în ea, cu condiția ca Matthew să stea la mijloc, permițându-le lui Théo și Isabelle să-i încercuiască talia cu picioarele lor la fel de lungi, în timp ce degetele unuia de la picioare, încrețite de la statul în apă, ajungeau la subsuorile celuilalt. Iar când Théo își îndesă pe urechi o pălărie Stetson în culorile unui canar, pe care o primise în copilărie, cândva cu mult prea mare, iar acum cu mult prea mică, Isabelle și Matthew dădură răspunsul înainte de a apuca acesta să pună întrebarea.

— Dean Martin în *Some Came Running!*

— Michel Piccoli în *Le Mépris!*

Amândoi aveau dreptate.

De data asta, capodopera o aleseseră cei doi băieți, era unul dintre *musical*-urile excelente ale lui Busby Berkeley.

Théo avusese dintotdeauna o slăbiciune pentru stelele care explodau, dând la iveală nuferi și roți ornamentate bogat pe care acel Mare Inchizitor, acel Torquemada al coregrafilor care era Busby Berkeley trăsesese atâția fluturi din material sărăcăcios. Aceasta urma să fie, anunțară ei, cea mai ambițioasă prezentare care existase, un adevărat *morceau de bravoure*.

Fără să aibă grija vreunui eventual intrus care să le violeze intimitatea în timp ce alcătuiau regia, copleșiți în același timp de amploarea proiectului, cei doi luară o oglindă aurită

de deasupra șemineului, încă una de la baia principală și le așezară pe pereții opuși ai camerei lui Théo.

În mod excepțional, Isabelle fu scutită de participarea la aceste preliminarii. Dar când repetițiile se terminară și totul fu gata, ei îi fu rezervat în mod special unul dintre scaunele cu spătar înalt, ca unui părinte invitat la un concert improvizat de copiii săi.

Filmul cuprindea două scene.

În prima, Théo și Matthew i se înfățișau în rolurile lui Dick Powell și Ruby Keeler. Purtau o uniformă jerpelită, kaki, de cadet și o șapcă cu cozoroc, mai mică cu câteva numere de cât ar fi trebuit să fie, și o rochie din tafta galbenă, asortată cu o pălărie cloș, ambele ținute aparținând cândva bunicilor. Unul lângă celălalt, Théo în dreapta, Matthew în stânga, începură un număr de striptease comun. Théo puse bolovanul în mișcare, dezlegând funda de la rochia lui Matthew, apoi se trase îndărătul lui și reapăru din partea stângă, astfel încât acesta să poată, la rândul lui, să-i desfacă centura, dar de această dată din față — și tot așa, de la accesorii la haine și de la haine la lenjerie, cu o asemenea dexteritate încât Isabelle avu impresia că în fața ei se găsea un cor format din băieți și fete, aliniat de-a lungul unei scene, balansându-se și scoțând fiecare câte un singur articol de îmbrăcăminte de pe celălalt, până ce toți aveau să sfârșească goi pușcă.

Ajunși în acel moment, începu scena „By a Waterfall”. Așezați pe podea, cu picioarele desfăcute și degetele abia atingându-li-se, cu trupurile oglindite la infinit, cântând melodia cât de bine puteau, deși uitaseră cam toate cuvintele, începură să se masturbeze reciproc. Penisurile li se întăriră, intrând în erecție, până ce părură că se vor întâlni la mijloc, asemeni degetele lor de la picioare. Într-un final, ajungând la trilurile false ale refrenului, ejaculară în același timp, cu energiile atât de înlănțuite în organele lor sexuale încât, în frenezia momentului, dimensiunile realității se alterară suprarealist și fiecare avu senzația că, așa cum zăcea întins pe podea, se transformase într-un falus uriaș pe a cărui venă umflată, care sălta spasmodic, stătea un homunculus vinețiu care scuipa stropi de spermă din gura lui îngustă și lipsită de buze.

Aplaudând frenetic, Isabelle strigă: „Encore!”, o cerere căreia nici unul dintre actori nu i se mai putea conforma.

Așa că, printre hohotele de râs și abur, muzica lui Trenet, ceasurile neîntoarse, draperiile trase, tachineările și zeflemeaua, strălucirea umedă și aburită a unei piscine în care întregul apartament fusese scaldat, zilele treceau iremediabil, cu nepăsare, zile despărțite de nopți la fel cum cadrele de film sunt separate de o bandă neagră.

În numele mamei sale și folosind scrisul acesteia, Isabelle mai trimise o scrisoare directorului școlii, anticipând plină de regret o convalescență prelungită pentru ea și fratele ei, în timp ce amândoi își sunară pe rând părinții la Trouville. Aflară că poetul luase o pacoste de gripă, cel mai probabil din cauza inspirației sale bolnăvicioase... Întoarcerea la Paris se cerea amânată.

De asemenea, Matthew țesea și el la plasa lui de minciuni. Trimise câteva scrisori părinților săi furioși. Cum acestea nu mai fură la fel de detaliate ca mai înainte, îi anunța cu bucurie că nu mai locuia la hotel și că se mutase în apartamentul unui scriitor francez celebru, ai cărui copii, dintr-un mare noroc, nu numai că erau de aceeași vârstă cu el, dar aveau și interese comune.

Această turnură neașteptată a evenimentelor îi bucură enorm pe părinții săi, impresionați că timidul lor fiu ieșise din cochilie și se aduna acum cu oamenii potriviți.

Cecurile de pe cămin dispăruseră de mult sub o grămadă de cărți, reviste și albume de benzi desenate, apoi fuseseră date uitării. Matthew beneficia de un cont bancar alimentat la

fiecare lună din San Diego. Raidurile prin supermarket încetaseră să mai fie un lux și deveniseră o necesitate. Din nefericire, paza magazinului fusese avertizată în privința trioului și, deși contraatacarea prin crearea unor diversiuni și amplasarea unor momeli, iar o dată chiar dădură buzna în magazin, luând numai marfa pe care o puteau plăti, în ideea de a provoca intervenția paznicului și a pleda apoi plini de revoltă pentru nevinovăția lor, după ce percheziționarea avea să se sfârșească fără nici un rezultat care să-i incrimineze, se văzură nevoiți să admită că era alcionică a caviarului și a homarilor luase sfârșit.

Chiuveta din bucătărie era un adevărat cimitir al vaselor murdare. Tricourile, cămășile și blugii prezentau o varietate uimitoare de pete. Chiloții refuzați cu dezgust și socotiți de nefolosiți într-o zi erau în alta recuperati de pe covor, de sub canapele și fotolii, considerați ce-i mai buni din ce-i rău și reintroduși în circuit. Și pentru că cearșafurile zdrențuite ale lui Théo se subțiau tot mai tare și le intrau printre degetele goale, făcându-i să se trezească cu noaptea-n cap și să le bage la loc sub saltea, se hotărâră să poposească în camera Isabellei.

Dacă ea rămăsese până acum neatinsă, aceasta se întâmplase datorită respectului pe care-l aveau față de idealul ordinii burgheze, perfecte, în care Isabelle credea. Asemeni acelor gospodine sărite care își curăță și lustruiesc saloanele până le fac bec, astfel încât nimeni nu mai îndrăznește să calce în ele, ea insistase ca dormitorul ei să rămână neatins, „în cazul în care avea un vizitator”. Pe lângă asta, îi convenise ca, de câte ori izbucinse vreuna din certurile lor furtunoase, să se năpustească din camera lui Théo în a ei, înfigându-și dinții într-un măr de parcă ar fi fost coapsa fratelui său, îngropându-se într-una din poveștile de mister și crime (pe care le adora) despre camere care nu se deschisera niciodată⁸.

Nefericirea rezidă de obicei în incapacitatea noastră de a obține *exact* tipul de fericire de care avem nevoie.

Nu numai că Matthew o iubea pe Isabelle, dar îi era recunoscător că îl ajutase să se elibereze de el însuși, să își întindă aripile, mai înainte simțindu-se neputincios și limitat, cu sufletul strâns și ghemuit în adâncul lui la fel ca penisul din pantaloni.

Isabelle îl iubea pe Matthew, dar plăcerea pe care o resimțea când făceau dragoste era mai degrabă provocată de ocazia de a observa plăcerea lui. Nu înceta să se mire de forța cu care își dădea capul pe spate, cu care pupilele îi jucau în orbite, de membrul său zbârcit, de culoarea alunei, moale, care dintr-odată se sumețea plin de bărbăție și dădea drumul la seva lui albă — și asta numai datorită faptului că i se vorbea ca unei plante de ghiveci.

Amândoi îl iubeau pe Théo. Și totuși, de când apăruse și Matthew, care intrase în viața apartamentului ca un spectator întârziat într-o sală de cinema, Théo urmărise cum pretențiile îi creșteau. La început, nu fusese mai mult de un animăluț de companie, un cocker spaniel domesticit care dădea din coadă la cel mai mic semn de afecțiune, o achiziție amuzantă care să aducă o gură de aer proaspăt în intimitatea lui și a Isabellei, ce devenise sufocantă. Acum, cu poziția superioară pe care o ocupa intrusul, fie că avea dreptate sau nu, Théo începuse să se simtă el însuși amantul surorii sale, și nu fratele geamăn, devenind astfel pradă unor neliniști de amant la care geamănul fusese imun: junghiurile din cauza invidiei și resentimentelor, frământările din nopțile nedormite pe care și le petrecea brodând pe marginea unei remarce echivoce. Centrul tuturor acestora se dovedise fără doar și poate Matthew.

Dacă, așa cum își imaginaseră cândva, dintr-un capriciu, el și Isabelle fuseseră amanții mitici, Romeo și Julieta, Tristan și Isolda, ce mai erau acum? Un cuplu nepotrivit: Tristan și Julieta.

Acum îi venise rândul lui Théo ca, în fiecare noapte, să se întoarcă tiptil din baie, oprindu-se pe pragul dormitorului — asemuindu-se, cu ochii lui speriați și moțul de păr ciufulit,

unui travestit căruia tocmai i s-a smuls peruca — și privind cele două trupuri goale, încolăcite și, alături de ei, forma propriului corp imprimată în cearșafurile mototolite și a capului pe pernă, ca și cum ar fi fost martorul propriei absențe și și-ar fi văzut fantoma.

Legătura dintre Isabelle și Matthew pornise de la un anume gust al răzbunării infantile, resimțit de cel din urmă, răzbunare la care cei doi frați se provocaseră unul pe celălalt încă de când nici nu învățaseră să meargă; prin urmare, Théo începu să simtă gelozia, un sentiment pe care nu-l cunoscuse înainte, ca pe o durere de măsea sâcâitoare și monotonă. Totuși, nu se putea spune că era cu totul nefericit: aceste tresăriri ale lui erau încă rare și prea slabe. Doar că fericirea care îi era rezervată nu era tocmai cea pe care și-ar fi ales-o el, dacă s-ar fi putut.

Era gelos pe Matthew? Era mai degrabă gelos în celălalt sens al cuvântului, al exclusivității pe care o deținuse asupra trupului și sufletului surorii sale. Uneori se gândea cu nostalgie la puritatea tabuului pe care-l încălcase împreună. Faptul că acea puritate fusese întinată la rândul ei de insinuarea unui al treilea, indiferent cât de mult ținea la Matthew, îl dezgusta într-un mod de neînțeles. Mai era, de asemenea, o calitate a escapadelor lor care îi amintea de transexualii sud-americieni care „vânau” noaptea în Bois de Boulogne, de acele bulevarde respectabile dimprejur pline de prostituate, mai bine delimitate decât parcările, de orgiile organizate de afaceriștii de vârstă mijlocie, în camere de hotel cu minibaruri luxoase și oglinzi duble.

Nu ajuta prea mult nici faptul că Matthew continua să nu-și ascundă sentimentele. Îi iubea cu atât mai mult pe Théo și Isabelle, cu cât nu i se dăduse voie să-i iubească deloc. *Te iubesc*. Matthew rostea aceste două cuvinte cu ușurința cu care respira. Nu înceta să le tot repete.

Théo acceptă ca pe un drept, ca pe ceva despre care nu mai era nevoie să se discute, acel *Te iubesc* adresat lui. Pe cel destinat lui Isabelle nu putea să-l audă fără o iritare cumplită. Din acest punct de vedere, îi semăna lui Matthew mai mult decât își închipuia, căci și el își dorea să aibă un număr nelimitat de amanți, pentru care el să rămână însă unicul.

Deși deveneau din ce în ce mai rare, astfel de accese de luciditate se mai întâmplau în apartament, când vreunul dintre ei realiza că ora socotirii finale nu era departe, că lumea cea mare, lumea care îi îngăduise atâta vreme, care îi lăsase de capul lor, avea să le ceară socoteală. Totuși, cât de ciudat ar fi părut (deși, ca să spunem adevărul-adevărat, nu dădură atenție nici măcar acestei ciudățenii), ora aceea părea că se amână pe termen nelimitat. Nici un telefon din Normandia nu anunță sosirea inevitabilă a părinților, nici nu mai fură deranjați de mătușa de la *Le Nègre Bleu*.

De fapt, telefonul încetă de tot să mai sune; odată, când Théo ridică receptorul cu intenția de a suna la Trouville într-un impuls de a grăbi inevitabilul, fu uimit să descopere că acesta murise, nemaivând ton deloc.

Uimirea dură doar cât să se întrebe dacă avea rost să le spună și celorlalți doi. Apoi, presupunând că telefonul fusese tăiat din cauza facturilor rămase neplătite de când părinții plecaseră, renunță să se mai gândească la asta.

Que reste-t-il de nos amours?

Que reste-t-il de ces bons jours?

Une photo, une vieille photo

De ma jeunesse.

Que reste-t-il des billets-doux,

Des mois d'avril, des rendez-vous?

Un souvenir qui me poursuit

... qui me poursuit...

... *qui me poursuit*...

... *qui me poursuit*...

Ca un copil enervat că se poticnește într-un cuvânt polisilabic, placa, zgâriată de câte ori fusese ascultată, se împiedica mereu, cu încăpățănare, în același șanț. Ascultarea cântecului deveni o treabă chinuitoare. Totuși, după ce experimentară alte câteva melodii ale lui Trenet, sau alte piese clasice precum „Valsul trist” al lui Sibelius, „Tristețea” lui Chopin, simțiră cu toții nevoia imperioasă de a se întoarce la numărul cu care începuse jocul. În cele din urmă, repetiția, care la început le zgâriase auzul, sfârși prin a ajunge un fel de a doua lor natură.

Dăduseră căldura la maxim, iar acum umblau prin apartament în pielea goală — fără a fi întotdeauna perfect goi. Fiecare purta câte un singur articol de îmbrăcăminte, care putea fi: pentru Théo, un cearșaf alb pe care și-l ținea în jurul umerilor ca pe o togă, pentru Isabelle, o pereche de mănuși de seară negre, care făceau ca în întuneric mâinile să îi dispară până la cot, asemuind-o lui Venus din Milo, pentru Matthew, o centură de grănicer din piele fină pe care o purta lăsată pe talie. Astfel, băntuiau prin cartierul copiilor, putând fi surprinși într-o mulțime de posturi galante în fiecare zi. Nici unul dintre ei nu simți nevoia de a numi jocul — dacă acesta putea fi considerat un simplu joc — Home Movies, sau în vreun alt fel, atât de tare se amestecase acesta în textura existenței lor; iar aluziile cinematografice cu care începuse totul și care deveniseră redundante fură într-un final abandonate. Acum, la mare căutare erau ciupiturile și împunsăturile jucăușe, travestiurile amuzante, *touche-pipi*-ul, glumele prostești de adolescenți. Lucrurile pe care se sprijiniseră în trecut își făcuseră datoria, fuseseră epuizate, iar acum nu mai rămăsese decât dorința sexuală explicită, pielea, carnea, corpul, prin ale cărui orificii, asemeni unor pui de vulpe orfani, se trezeau la realitate.

Înfometarea sfârși însă prin a le da migrene teribile. Lipsiți de orice resurse materiale, refuzând ideea de a cere ajutorul familiei sau prietenilor (căci, care prieteni?), își traseră pe ei câte un pulover murdar și deșirat și o pereche de blugi pătați, coborâră în vârful picioarelor până în curte și începură să scoțească în lăzile de gunoi aliniată de-a lungul unuia dintre pereți. Dar ceea ce reușiră să scoată din ele, și nici măcar nu fu prea mult, avu drept efect o constipație instantanee. După ce se opintiră și pufniră o vreme, scoțând și alte sunete, mult mai comice, sloboziră niște pietricele tari, cu miros de mosc, de culoarea și forma unor mingi miniaturale de rugby, care o făcură pe Isabelle să strige în agonie, de dincolo de ușa băii, că în curând va fi nevoie să defecheze prin cezariană.

Într-o după-amiază, răscolind camera în căutarea vreunui rest de mâncare, o baghetă de pâine uscată înfășurată încă în celofanul ei, un baton de ciocolată suedeză mucegăită, Isabelle dădu peste o comoară de care ea și fratele ei uitaseră. Pe raftul de sus stăteau trei conserve cu mâncare pentru pisici cumpărate pentru o siameză care murise de curând.

Théo găsi un desfăcător de conserve și le deschise. Apoi își afundară mâinile în carnea moale, învelită de gelatină și o înghițiră pe loc, fără să se gândească la consecințe.

Și, spre ghinionul lor, avu asupra tractului lor digestiv efectul invers resturilor pe care le pescuiseră din lăzile de gunoi. Fețele li se înroșiră. Stomacurile începură să le bolborosească și să fermenteze, producându-le gaze. Ținându-și mâinile în dreptul gurilor care erupeau asemeni unor vulcani, cei trei se repeziră în același timp către odaia de baie.

Isabelle, care avea cea mai mare prezență de spirit, se întoarse rapid către baia părinților, care se afla în afara cartierului copiilor, și trase imediat zăvorul ca să împiedice orice intruziune.

Théo și Matthew rămași pe dinafară se întrecură de-a lungul coridorului până la baia de lângă camera lui Théo. În pragul ușii avu loc o scurtă confruntare, amândoi luptându-se pentru a nu-și vărsa măruntaiele pe loc. Și, chiar dacă Matthew ajunse primul la scaunul toaletei, el fu

imediat împins înlături de Théo. Dând înapoi, el alunecă și își pierde echilibrul, ducându-se pe linoleum ca un balon care se golea de aer, simțind că avea în intestine un vârtej asemeni unei moriști. Sub ochii celui care tocmai pusese mâna pe tron, carnea i se revoltă dând la iveală un torent puternic de nestăvilit de mizerie, spermă, vomă, gălbenuș de ou, caramel și mucozități spuzite cu argintiu. O clipă mai târziu, când Isabelle intră în baie, zăcea încă acolo, chricit în mijlocul fluidelor de tot felul pe care le eliminase trupul său, ca un orb care s-a împiedicat de tava cu micul său dejun.

Cu blândețe, ea îl ridică și începu să-l curețe îndesând buretele plin de apă în crăpătura lui boltită, storcându-l de-a lungul deschizăturii îndurerate a feselor lui. Pe jumătate aprobând, pe jumătate speriat, el o lăsa să-i radă părul pubian, nu numai în jurul penisului, dar și de-a lungul urmei înguste, abia mijite, de praf de pușcă ce îi șerpuia între coapse. Uitându-se la propria reflexie în oglindă, Matthew începu să se excite. Se frecă de propria imagine reflectată. Se mângâie, dar nu se învoi să-și sărute decât buzele. O urmă abia vizibilă a acestor sărutări rămase o vreme pe suprafața de sticlă aburită, înainte de a dispărea precum zâmbetul pisicii de Cheshire.

Deodată, fără nici un avertisment, Théo îl propti de propria sa imagine reflectată. Cu ochii măriți de spaimă, cu nasul întors într-o parte și dinții atingând sticla, cu obrazul stâng turtit de dublul din oglindă al celui drept, Matthew începu să rămână fără aer, cu atâta disperare încât ai fi putut crede că reflexia sa tocmai îi dădea sărutul vieții.

Era clar că Théo avea de gând să-l sodomizeze.

Mai înainte, cei doi tineri păstrasera un anumit sentiment al măsurii, legat de până unde și când se putea merge, ca să nu se sară calul. De la originile sale, acum irecuperabile, pierdute pentru totdeauna, jocul lor dur se limitase la mărunte umilințe și auto-supuneri la diverse ritualuri și abuzuri. Acum, când Théo era pe cale să-l violeze pe Matthew, un viol care-l umplea de euforie, chiar dacă știa că intenția lui era de a-l face să sufere și de a-l umili, încetară să se mai supună regulilor dinainte.

Încântată în adâncul ei de perspectiva acestei noi uniuni, Isabelle urmări cum penisul erect al fratelui său se strecură în șanțul îngust, acoperit de păr dintre fesele lui Matthew. Sub privirea reptilină a oglinzii de care era lipit, luptându-se să deschidă măcar un ochi, acesta scoase o serie de sunete care erau și nu erau ale lui. Cu un geamăt agonizant ce s-ar fi putut datora plăcerii sau durerii, el capitulă necondiționat, asumându-și într-un final ultimul rol în care îl distribuise viața, cel al îngerului martir, cu un fizic fragil și un caracter de mielușel, care urma să fie mângâiat și lovit, legănat și scuipat, inspirând celor care erau atrași de el, celor de care se simțea, la rândul lui, atras, o dorință de protecție și, în același timp, un imbold de a-l murdări, de a distruge inocența care îi atrăsese la început.

verseQue reste-t-il des billets-doux,

Des mois d'avril, des rendez-vous?

Un souvenir qui me poursuit

... qui me poursuit...

... qui me poursuit...

... qui me poursuit...

¹Frank Borzage — regizor care a primit Oscarul pentru filmul său „Bad Girl”, în anul 1932. Cronicarii de film ai vremii spun că premiul a fost nemeritat și s-a datorat poziției privilegiate pe care o avea Borzage la Hollywood. (*N. t.*)

²„Al șaptelea Paradis” — și cu acest film Borzage a luat Oscarul, în 1928. (*N. t.*)

³Maciste — unul dintre primele personaje — erou, al filmului italian. (*N. t.*)

⁴Cum să-ți îmbogățești vocabularul. (*N. t.*)

⁵Greve în care participanții se așezau într-un anumit loc, refuzând să-l mai părăsească până la satisfacerea revendicărilor. (N. t.)

⁶În original *quartier des enfants*. (N. t.)

⁷Keystone Kops — serie de filme mute, comedii ai căror protagoniști sunt un grup de polițiști incompetenți. (N. t.)

⁸Aluzie la romanul *The Locked Room*, de Sjöwall și Wahlöö. (N. t.)

POSTFAȚĂ

Prima versiune a romanului pe care tocmai l-ați citit a fost publicată în anul 1988 sub titlul „The Holy Innocents”. Era primul meu roman, unul despre care, deși per total reacțiile au fost pozitive, unii critici au spus că e excelent, alții că este execrabil, iar cei mai mulți s-au situat undeva la mijloc. A fost, la momentul publicării, din mai multe motive, o decepție și a rămas astfel. Într-atât încât, atunci când agentul meu a primit o ofertă de film pentru el, am refuzat categoric. Iar când, de-a lungul timpului, producătorii au continuat să-și manifeste interesul față de el, am cerut să nu mai fiu informat în legătură cu identitatea sau intențiile lor. (Sunt, în acest sens, un om care nu prea știe să spună nu.)

Agentul meu mi-a respectat cererea până în primăvara lui 2001, când, în cele din urmă, a cedat. A intuit că voi fi interesat nu numai de faptul că oferta era făcută de Jeremy Thomas, de departe cel mai îndrăzneț și cosmopolit dintre producătorii de film britanici (*Merry Christmas, Mr Lawrence, The Last Emperor, Crash* etc.), dar și pentru că ea implica numele unui regizor pentru care aveam cel mai mare respect, Bernardo Bertolucci.

Am acceptat oferta și totodată sugestia lor de a fi și scenaristul filmului: oferta, pentru că nu exista nicăieri în lume un regizor care să aibă mai mare afinitate cu tema romanului decât Bernardo; sugestia, pentru că îmi dădea șansa de a-mi rescrie, de fapt, romanul — sau, mai degrabă, de a transforma într-un palimpsest acea primă versiune care mă nemulțumea. (Un alt motiv era, fără ipocrizie, dorința mea de a face bani.) Noul titlu — *Visătorii* — îmi aparține, dar imboldul de a renunța la cel dintâi mi l-a dat Bernardo, care îl detesta în aceeași măsură ca și mine.

Astăzi avem și filmul lui Bernardo. Dacă cititorul l-a și văzut, va realiza că această carte, deși este mult mai apropiată de film decât prima versiune, nu e nici pe departe o novelizare. Și poate aș putea explica și de ce, printr-o mică analogie oarecum stranie. Când cineva poartă o pereche de pantaloni gri închis, să spunem, iar haina, care e de asemenea gri, nu are tocmai aceeași nuanță, impresia generală va fi una de nepotriveală și lipsă de eleganță, ca și când persoana respectivă ar pretinde că poartă un costum. Soluția optimă este, evident, asortarea unei jachete de o altă culoare. La fel stau lucrurile și cu un roman și cu adaptarea sa cinematografică.

Ceea ce se întâmplă și în cazul romanului meu și al filmului lui Bernardo. Ar putea fi considerați gemeni, dar, ca și cei doi frați din cartea mea, Théo și Isabelle, nu sunt identici.

G.A.

Aprilie, 2003

